

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 28.— Cor.

Pe jumătate an 14.—

Pe 3 luni . . . 7.—

Pe o lună . . . 2.40

Pentru România și

străinătate:

Pe un an . . . 40.— franci

Telefon

Pentru oraș și interurban

Nr. 750.

REDACTIA

și

ADMINISTRAȚIA

Strada Zrinyi N-rul 1/a

INSERTIUNILE

se primesc la admini-

strație.

Mulțumite publice și Loc

deschis costă șirul 20 fil.

Manuscrise nu se in-

napolază.

ROMÂNUL

„Neînțelegerea” româno-maghiară.

Arad, 16 Iunie.

„Numai un șir întreg de antecedente istorice regretabile, de neînțelegeri și patimi, a putut face ca tocmai între Români și Unguri să existe atâtea neînțelegeri și atâtea neînțelegeri”. Cuvintele acestea sunt luate din discursul contelei Tisza, rostit dăunăzi la Iași, în fața deputațiilor din comitatele ungurești ale Ardealului. Dacă am rădsoi discursurile, noi și vechi, ale primului ministru, găsim că ideea asta revine foarte des în cuvintele sale: diferendul româno-maghiar se reduce la o simplă și regretabilă neînțelegere.

În meșteșugul oratoriei politice sunt fraze și locuțiuni stereotipe cari, fără a strica nimic, sînt folosiți la ceva, se întrebunțează ca o simțitură menită să împlinescă golul din două șiruri de idei sau expuneri. Fraza despre „neînțelegerea” româno-maghiară pare și nouă multă vreme o astfel de simțitură anodină. Cine știe? Poate contele Tisza era convins de ceea ce spunea; poate că avea cu adevărat că la baza acestei mari lupte politice între Români și Unguri nu se află decât o neînțelegere, una, fixă, „regretabilă” după dânsul. Și atunci, dacă era așa, nu urma decât să înceteze „neînțelegerea”, și să se lămurească acest mare lucru prin contactul bărbaților de ambele părți ai celor ce se află într-o lungă și zărnă războire.

Au trebuit 15 ani pînă când contele Tisza a hotărît în sfârșit să caute acest contact. Dar să nu-i facem o vină. Să nu mai regretăm de ce contele Tisza a șovăit timp de 15 ani să înceapă ceea ce ar fi trebuit să înceapă chiar de la început, ca o consecință logică a propriilor sale păreri.

Dar să ne întrebăm, dacă acum după aceste tratative, fraza aceea de dichiseală reține mai poate să aibă vre-un rost? Contele Tisza a cerut delegaților partidului național explicația acelei vechi potrivnicii care există între Români și Unguri. Oamenii noștri s'au așternut pe treabă lungă și mîgălită. În vre-o 52 de puncte, unul mai convingător și mai grav ca altul, ei i-au demonstrat că nu e vorba de o „neînțelegere”, ci de un sistem de asuprire vast, adânc și mistuitor, care despărțește cele două tabere beligerante. Și atunci contele Tisza va fi făcut ca și acel student ungar lenes care la Schemnitz, trebuia să treacă la examen câte sunt elementele chimice, a răspuns repede și pe neresuflete: „Trei, anume, apa, focul și aerul”. Iar când profesorul examinator se întoarse zîmbind și bunăvoință și îi arătă pe perețe un tablou care înșira vre-o 70 de elemente, tîndrul ungar „studiasse” probabil prin cafenele și birouri, rămase cu gura căscată și răspunse:

— Niciodată nu ași fi crezut că sunt așa de multe...

Și contele Tisza va fi făcut asemenea ființă când i se va fi prezentat lista... ele-

mentelor cari alcătuiesc „neînțelegerea” româno-maghiară. Dar studentul ungar din poveste, de sigur, nu va mai fi repetat, în toată viața sa, că chimia nu cunoaște decât cele trei elemente. Contele Tisza persistă însă și azi în teoria sa că nu e decât o simplă „neînțelegere” care împiedică pe Români și Unguri ca să se îmbrățișeze cu duioșie și să-și dea sîrutul înfrățirii veșnice.

Cum adevărat, suferințele noastre seculare, tot Calvarul sufletesc al unui popor de trei milioane e o neînțelegere? Sutele de școli închise, mîile de învățători canoniți și martirizați, brutalitățile și volnicile electorale cele mai revoltătoare, tot aparatul acesta de tiranizare și sugrumare să nu fie reale, dureros de reale? Legea electorală care ne scoate și din puținele locuri ce ne-au rămas în parlament, persecuția presei, sutele de ani petrecuți de floarea intelectualilor noștri în mușcătură de țigărie, toate, toate să nu fie o intenție satanică de conștientă și sistematică, ci oarbă întâmplare? Cum se face atunci că, în această zăpăceală fatală, nici un ziarist ungar nu a fost aruncat în pușcărie pentru atîtăare contra noastră, că nici un alegător ungar nu a fost împușcat pentru crima de a nu vota pe candidatul român? Cum nu s'a închis nici o școală ungurească, dar s'au deschis și se deschid mereu sute de asemenea ateliere nouă de maghiarizare între Români?

Înainte de tratativele de împăcare contele Tisza poate ar mai fi avut dreptul de a debita asemenea gogoși, asemenea umpluturi retorice; după cele vre-o patruzeci și mai bine de întrevederi ale sale cu fruntașii noștri, fraza despre „neînțelegerea” româno-maghiară nu poate să fie decât o ironie, un cinism, cu care el ne provoacă. Altfel ce rost mai au asemenea fraze banale? Nu sunt ele un vîl eufemist, aruncat asupra unei realități crude și înverșunate? Nu sunt ele o încercare de a zăpăci o lume întregă, de a-i arunca praful în ochi, spre a o face să creadă că acela care va rezolvi marea problemă româno-maghiară e contele Tisza care a înțeles ceea ce nimeni pînă la el nu putuse să priceapă, că e vorba de o simplă „neînțelegere”, ușor de înlăturat? Nu este dorința de a ascunde, de a cocoloși greutățile enorme ale acestei probleme și de a se prezenta ca pe boscarul politic care nu cunoaște nici o primejdie, nici o piedică? Și nu e încercarea de a ridica creditul politic al său și al partidului guvernamental, în fața țării, în fața dinastiei, în fața străindății?

Dar creditul, în comerț și în politică, nu poate fi dobîndit cu proprietăți și averi imaginare. Contele Tisza încearcă să plătească cu moneda falsă a vorbelor deșerte de înțeles. Nu vede că nimeni nu-i mai acordă credit? România se depărtează tot mai mult de Austro-Ungaria și se apropie de Rusia. Românii din Ungaria sunt tot mai conștienți și mai solidari în respingerea ofertelor sale. Un singur om, Mangra, l'a urmat și ce grozavă e moartea civilă a acestui om, bătut cu pietre de un neam întreg.

Pentru noi cuvintele despre „neînțelegerea” româno-maghiară sunt o nouă dovadă de nesinceritate adîncă a intențiilor contelei Tisza. Un neam întreg își cere dreptul de viață, zilnic se petrec sute de fapte tot mai grave, tot mai amenințătoare; politica ungurească împinge monarhia spre izolare și prăpastie, și contele Tisza se joacă cu cuvintele. În loc să desvălească singur toată gravitatea situației, să expună în cuvinte necrutătoare primejdiile spre cari șovinismul duce pe poporul unguresc, el îl amăgește și-l adoarme cu vorbe cari lunecă ușor peste lucrurile cele mai serioase. Ele sunt ca o alifie care închide o rană în afară, dar o face să coacă înduntru și să cangreneze încet tot trupul. Târziu, când buba se sparge din nou și infectează organismul, atunci când bolnavul va zace în agonie, atunci abia medicul își va smulge zadarnic părul pentru neînțelegerea sa de a fi declarat boala o simplă „neînțelegere”. Și atunci el va constata, întocmai ca medicii militari în manevre, că iar a mai murit — un „simulant”.

STATIFICAREA ADMINISTRAȚIEI. Facem cunoscute în liniamente principale proiectele prezentate camerei.

Toți funcționarii vor fi numiți din partea ministrului de Interne. Medicii de plasă (Járásorvos) și personalul de birouri vor fi numiți din partea fișpanului. Fișpanul poate fi revocat și înlocuit ori când. Cei alți funcționarii sunt inamovabili, ca și funcționarii de stat, va să zică pot fi transferați numai din interese de serviciu, sau la dorință, sau în urma sentinței disciplinare. Timp de un an, dela intrarea în vigoare a legii (va să zică tocmai pe vremea alegerile parlamentare) toți funcționarii sunt disponibili. Pe urmă vor primi numire definitivă. — Procesele de despăgubire față de funcționarii se vor desbata la judecătorii civile. — Cele 63 de comitate rămîn teritorialicește neschimbate. Congregația stabilește însă numărul membrilor săi aleși. Dreptul de alegător e același ca și pentru parlament. Dreptul de a fi ales asemenea. Cel pedepsit pentru agitație (paragraf 172) sau pentru crime în contra statului, nu pot fi membrii congregeției timp de 10 ani. Alegerile se fac pe timp de 6 ani, jumătatea membrilor fiind aleasă la 3 ani. Alegerile se fac în Decembrie. Împărțirea cercurilor, și a numărului membrilor de ales într'un cerc, rămîne în grija congregeției, după anumite norme. Alegerea se face prin buletin (listă), și nu e secretă. — Se instituie consiliul cercului. Președintele e protopretorul sau ajutorul lui. Referenți sunt: medicul, veterinarul, inspectorii școlari, controlorii (számvevő) cercuali, inspectorii silvici. Mai sunt 6 eventual 12 membri. în consiliu. Două părți din trei vor fi aleși de către adunarea generală, 1/3 numește comitele suprem. Se instituie și postul de jude de tablă, cu mandat de a formula adresele către guvern, sau către judecătoria administrativă încontra ordonanțelor ilegale. Cu rescripse, adrese, etc., se vor putea distra congregețiile și în viitor...

Adunarea populară în Brașov. Clubul comitatens al Românilor din comitatul Brașovului a ținut ieri Vineri o conferință sub prezidenția dlui I. Lengeru, în care ca obiect principal s'a discutat chestiunea adunării populare, care urmează să se țină la Brașov. La constituire au luat parte de astădată prea puțini membri ai clubului. Ar fi de dorit ca pe viitor să se prezinte într'un număr cât se poate mai mare. După o discuție mai îndelungată la care au luat parte mai mulți membri între cari Dr. N. Vecerde, P. Popovici, Dr. I. Moșoiu, C. Proca, Oct. Simtion, Dr. V. Nițescu și alții, clubul a hotărît ca fixarea termenului la care are să se țină aduna-

rea populară să se încredințeze biroului și comisiei alese în ședința anterioară a clubului. Își exprimă clubul însă dorința ca această adunare, într-o cât momente importante nu vor sta împotriva, să se țină înainte de sărbătoarea sfinților Petru și Pavel. În ce privește reorganizarea clubului și respective pregătirea regulamentului de reorganizare referentul comisiei încredințate cu executarea proiectului, Dr. V. Nițescu comunică, că regulamentul e aproape gata și că într-o ședință proximă îl va prezenta clubului spre dezbateră.

Sub astfel de auguri sperăm, că la Brașov vom avea o impozantă, una dintre cele mai impozante — adunări populare. — („Gazeta”).

O scrisoare.

Un distins membru al comitetului național ne trimite rândurile ce urmează:

Stimate dle redactor!

Iarăș vă vin peste mână, dar conștiința nu-mi permite să tac! Am cetit în „Az Ujság” declarațiile lui Mangra. A sosit momentul ca... să fie demascată chiar și înaintea Ungurilor. Nu știu secretele infilțării „Tribunei Poporului”, dar îl cunosc pe M. și politica lui dela alegerea lui Goldis. E mincună, că alegerea asta ar fi avut scop politic: schimbarea programului partidului nostru și pregătirea înfrățirii româno-maghiare! Poate că M. în sufletul lui a fost încă de pe atunci renegat, — dar noi deputații sinodali, conduși de Mihai Vellicu, Oncu și Mangra l'am ales pe Goldis, — deși politica lui a fost contrară cu politica noastră, numai pentru ca să scăpăm de sistemul poreclit hamsism, — și să asigurăm influința naționalștilor în frunte cu Mangra. *Acesta-i adevărul istoric.* Ar fi foarte bine să-l intervieuați pe bătrânul Vellicu, fostul prieten cel mai bun și unicul martor de încredere al faptelor renegatului. După alegerea lui Goldis până ce dânsul n'a devenit bolnav influința lui M. și a naționalștilor a fost neconturbată.

Alegerea lui de vicar iarăș n'a fost rezultatul unei politici noi! El a făcut declarația că nu aspirează la vicariat și nu primește, nu cumva să fie bănuț de interese personale la alegerea lui Goldis. *Eu am forțat în interesul bisericesc și național al Bihorului alegerea lui! Mult am discutat chestia cu d. Vellicu, până ne-am înțeles, să-l alegem pe Mangra și mult a trebuit să-l vorbim... până a primit.* În sufletul lui era poate renegat, — dar adevărul e așa cum vă scriu! Dacă a fost mincinos față de noi, mincinos e și față de Maghiari. Nu dragostea față de Unguri îl indeamnă, — ci râvna spre mitră vlădicească, sau chiar spre cea metropolitană! Am dovezi.

La Orade a fost intransigent naționalist. În 1910 ne-a ajutat la organizarea serbărilor din Orade. El de capul lui a umblat după ajutor material din România! Pe urmă a cochetat cu Justh, și a voit să-l câștige pe acesta pentru chestia națională. — E mincună, deci tot ce scrie despre mîslunea și faptele lui ca vicar. În 1906 a lucrat mult în interesul candidaților naționalști din Bihor.

La 1910 mult m'am luptat să-l rețin dela pasul făcut. *Nu-i drept, că motivul dezertării a fost dragostea lui față de Unguri; a fost ura personală față de unii membrii din comitet, — apoi lozinca, că gr. or. n'au oameni cu trecere la guvern, de aceea uniții ne periclitează toate interesele.*

Când cu serbările dela Orade, fiind câțiva deputați de față, am isbutit să-l induplec, — să rămână pasiv, — și eu voi exopera o întâlnire cu deputații români, unde el să-și desfășoare gravamele personale și politice, încercând o împăcare.

Spre acest scop am alergat din mare depărtare la Oradea, ba rugasem chiar telefonic pe părintele Lucacu, conducătorul „Luptei” pe atunci, să sîsteze deocamdată atacurile. Întâlnirea nu a succes, deputații nu puteau sta de vorbă cu el și M. a candidat la Ceica!

E un .... — căci între Români totdeauna, chiar și de când e vicar, ba până și în anul întâi de deputăție guvernamentală, făcea pe intransigentul.

Numai publicul maghiar să mai cunoască pe acest *Ocskay călugăr!* În trecut caracterul neamului unguresc, nu se putea împăca cu spioni, și renegați. Gândiți-vă la scena din „Ocskay brigadéros” când generalii nemți nu dau mâna cu brigaderul trădător! Oare *politicianul... Herczeg și consotii lui, au alt gust estetic, alt sentiment și altă bărbăție decât poetul... Herczeg?*

Radicalii maghiari. În sânul partidelor maghiare din opoziție e mare febră. Partidul popular pretinde ca radicalii, decurând constituiți, să fie respinși din alianța opozițională. Celelalte partide, în special károlyiștii, cari dau necontenit serenade democratice cu „sufraj universal” și cu „Pâne, pământ și drepturi, poporului”, nu știu ce să facă... Poporalii amenință cu secesiune, dacă radicalii vor fi primiți în alianță. Șeful partidelor 48-iste găsește o formulă ingenioasă: i-am putea lua și pe radicali în ceata noastră, dar ei încă nu s'au imbiat, prin urmare voi trebuie să stați cu noi. Poporalii se mulțimesc cu atât. Am dori să învingă și definitiv „poporalii”... Ar fi păcat, ca singurul partid maghiar sănătos, să se inficizeze, aliindu-se cu elemente putrede. Am asista la caraghiosul spectacol, bănuț de noi într'un articol prim, de-a vedea pe radicali luându-și în deșert porecla tot așa cum și-o iau acum în deșert „poporalii”...

Spre America! Proaspătul șef al partidelor patruzeceoptiste, miliardarul conte Károlyi, pleacă peste câteva zile iarăș la America, cu o suită mai mare după el. Nu face taină din scopul călătoriei sale: am să arăt eu lui Tisza — își bate pieptul — că voi ști să adun pentru partid o casă mai bogată, decât adunase Lukács pentru partidul lor!... Frumos! După cum se vorbește la orice masă de cafea... pe Lukács-Tisza... alegerile din urmă i-au costat cea 30 milioane cor. De atunci, în urma noii legi elect. eschimoșii s'au înmulțit... Acum ca adevărata voință a poporului să se poată manifesta în toată splendoarea ei, opoziționalul conte Károlyi va trebui să spezeze încă odată pe atâta. Bineînțeles că nici Tisza nu se va lăsa. Se va porni deci o licitație de „spese constituționale”: 70 mil., 80 mil., 90 mil., 100., cine poate mai mult?... Și licitația e publică... Cine să mai rușinează de a lua parte la o licitație, în epoca asta democrată?...

Câte o alegere în fiecare an de criză economică, și țeara e iarăș în rând!...

Pentru candidații de avocați. În ședința de ieri, partidul muncii a primit un proiect de lege din două scurte articole, prin cari se decretează, că acei candidați de avocați cari și-au început practica înainte de 1 Mai 1912, nu mai trebuie să facă cei 2 ani de substituți, ci pot deschide cancelaria, independent, îndată după censură.

Candidații, cari au luat doctoratul și au început practica înainte de termenul arătat, vor putea înlocui pe șefii lor la tribunal, la tablă și la curie. Guvernul va trece prin parlament acest proiect de lege, vânând popularitate.

Proiectul este un bine și pentru mulți tineri români, de-aceia ne bucurăm de el.

Deschiderea corpurilor leguitoare române. Joi, 5 Iunie v., va avea loc, după cum am anunțat, deschiderea sesiunii extraordinare a adunării leguitoare române. Programul este următorul: Joi la orele 11 dimineata se va celebra un Te-Deum la mitropolie, în prezența: domnilor miniștri; domnilor senatori și deputați; înaltei Curți de Casațiune; înaltei Curți de Conturi; Academiei Române; consiliului administrativ permanent; consiliului superior de agricultură; corpului profesoral universitar, curților, tribunalelor, autorităților administrative și militare, primăriei capitalei și camerei de comerț.

La ora 11 jumătate înaltele corpuri și au-

torități se vor întruni în sala ședințelor adunării și vor ocupa: corpul diplomatic, primele două tribune, lit.: A și B, din stânga tronului. Înaltele curți de casațiune și de conturi, tribuna lit. G. Academia Română, consiliul administrativ permanent și consiliul superior de agricultură, tribuna lit. E. Corpul profesoral universitar, curțile și tribunalele, precum și celelalte autorități, tribuna oficială lit. F. Domnii senatori și deputați vor ocupa băncile de la fața tronului.

Pornirea cortegiului regal dela palat se va anunța prin 101 tunuri.

La orele 12, Majestatea Sa regele, însoțit de Alteța Sa regală principele moștenitor, intră în sala ședințelor adunării, precedat de adiutanții săi și de curtea regală. Majestatea Sa regele, înconjurat de miniștri, ceteste mesaje de deschidere a adunărilor leguitoare.

După plecarea Majestății Sale regelui, adunările leguitoare proced la lucrările lor.

România și Albania. „Deutsche Tageszeitung” publică un articol de fond cu titlul „România și Albania”, în care spune următoarele:

România are tot interesul ca hotărârile conferinței dela Londra să fie respectate, pe-trucă altfel s'ar pune în discuție întreaga situație balcanică. Aceasta a determinat pe regele Carol să intervie în favoarea prințului Wilhelm, Regele Carol este prea înțelept pentru a se lăsa influențat de legăturile sale de rudenie. Intervenția sa pe lângă Germania este înbucurătoare din punctul de vedere al triple alianțe.

Magyarische Wirtschaft. În zilele trecute a văzut lumină conspectul oficial despre venetele și cheltuielile statului ungar în anul 1913. E îngrozitor tabloul ce ni-l prezintă acest conspect despre economia făcută în anul trecut de guvernanta țării. Venitele în țările de sub coroana ungară — după acest conspect — fost în anul 1913, 36,372,854 cor. 45 fil., cheltuielile cu 297,516,385 cor. mai mari decât în anul 1912, așa că bilanțul finanțelor statului de pe anul 1913 e cu 261,143,530 cor. și 73 mil. mai defavorabil decât cel de pe anul 1912. constată această chiar și în conspectul oficial în care însă nu se ia în considerare imprumutul de rentă de 150 milioane și notele de bancă în valoare de 205 milioane, cari sunt poziții de venit în plus în anul 1913 față de anul 1912.

Dar răul cel mai mare zace chiar în faptul că plusul de cheltuieli a fost întrebuințat în partea cea mai mare spre scopuri improduse. Unde se va ajunge cu o astfel de economie? De sigur numai la ruina totală a țării. Revărsările apelor și alte năpăstiri, criza economică provocată de războiul din Balcani au sărăcit populația țării, care să scape de mizerie emigrează în alte țări. Guvernanta noastră însă nu-i doare sleirea țării și a populației, căci ei se ajută cu operații de împrumuturi, și unica lor grijă e numai menținerea lor la putere.

Aderența Nemților din America. „Bundestagblatt” publică într'un număr mai recent o scrisoare iscălită de comitetul societății Nemților emigrați din Ungaria în America. Scrisoarea e adresată deputaților Wilhelm Kopony și Rudolf Brandsch, față de cari Nemții emigrați în America își exprimă mulțumirile lor pentru atitudinea ce au luat-o împotriva șovinismului maghiar, care voiește să recunoască drepturile celorlalte națiuni și s'au făcut reprezentanții tuturor Germanilor din Ungaria.

Conopischt — Constanța.

— Locul României în tripla alianță îl va lua Svedia. —

Mână necunoscută din Berlin, ne trimite, încadrat în roșu, acest articol tipărit în fruntea unui ziar monahal. Găsim în el destăinuri aproape senzaționale, și precizări atât de juste cum nu le-ar fi putut face nici un Român. Il dăm complet:

În liniștile grădini cu trandafiri ale arhiducului castel bohem, dau față astăzi două personalități princiare, de cari vorbește toată lumea, în portul românesc, ocrotitor de comerț mondial, port plin de funingine, de scrum și de aeros de petrol, dau față alții doi. Amintiri istorice, strălucire și putere, elegantă accentuare a caracterelor ce există demult, — colo. Ici un atelier de acțiune necurmată, unde tot ce s'a dobândit până acum e abia un început, și unde râvna spre mărire cuceritoare e atotputernică. Deosebita localităților caracterizează și deosebirea în vederilor.

O întâlnire a împăratului german, cu moștenitorul de tron austriac, nu mai e ceva deosebit. Presa franceză naționalistă, de se mai tulbură, auzul ei... Pe coloanele acestei prese se face război pe tema, că în cele câteva minute de război, ce le rămân principilor, între audiențe și schimbări de plăcere prin parcurile pline de mișcări îmbătătoare, ei ar fi făurind planuri de grandioasă politică maritimă, spre paguba acelei situații, ce se cheamă „echilibru european”. Ei bine, dacă arhiducele, împreună cu amiralul comandant von Hauss, stau de vorbă cu un bărbat cu experiențe secretarului de stat Tirnitz, în o vreme, când Austria începe să lupteze pentru marina ei, ce nu se ofilește, ci abia începe a îmboboci — e asta un motiv de-a țipa din gură de șarpe? Șeful statului major francez pleacă an de an în Rusia, inspectând și dând sfaturi, iar șeful marinei rusești este necontenit invitat la Paris, la discuții de organizație! Cam ironic apoi, se vorbește de vizita regelui în Svedia, care, a dat o fugă dela Karlsbad la Conopischt. Deși vizita s'a făcut incognito, și că, de fapt, un simplu act de curtoazie, ea pare o demonstrație la adresa Rusiei. Ai crede că vizita vrea să vestească lumii, că s'a găsit surrogatul pentru România „perdută”. Și s'a găsit tot în coastele Rusiei. E multă asemănare în situația asta și între omul, căruia i s'a șterpelit ciubotele și el pleacă să-și cumpere o pălărie nouă.

Căci pentru pretenși ai teoriei echilibrului este un fapt împlinit, și nici că se mai trudesc a-l schimba, faptul că vizita țarului la Constanța, și negocierile ce vor urma după ea cu Sasonow, la București, înseamnă sfârșitul raporturilor între România și tripla alianță. Aci zace deosebirea între întâlnirea dela portul de pe malul Mării Negre, și cea din castelul Lobkowitz: întâlnirea de acolo ținteste schimbarea situației existente, nu fixarea ei. Rusia caută anumite convenții, ce deoparte vor avea rădăcini vechile legături ale României cu puterile Triplei, de altă parte caută să facă din țara noastră un puternic stat balcanic, ce este România, în viitor, o unealtă a politicii rusești. Totuși, mai avem cuvinte de-a crede, că nu toate socotelile cantabile se vor realiza. Noi nu facem, ca presa austriacă, care simulează nepăsare, și se mulțumește cu a aminti necontenit Românilor pierderea frumoasei Basarabii, și nerecunoștința rusească de acum-a 38 de ani. Tot așa, vom da puțină importanță politică împrejurării, dacă ea avea loc, sau nu, logodna prințului Carol, cu cea mai frumoasă fată de țar. Cu sau fără logodnă, o descheiere (Lockerung) a legăturilor României cu tripla alianță, este fapt împlinit, și n'avem încotro, trebuie să ne împăcăm cu situația creiată. Credem însă, că bărbații de stat de pe malul Dâmboviței, se vor feri de a se su-

pune rolului de stat vasal, ce i se meneste din partea Rusiei.

Păcatele politice austriace din anul trecut (autorul se gândește la Bulgari, noi însă ne gândim la — noi! Bineînțeles, ne gândim la întreg șirul de ani dela 1848 încoace. Red. Rom.) se răsbună. Peste aceste păcate nu se poate trece cu o carte roșie, fie ea oricât de drăgălaș redactată. Poporația nu mai vrea să cunoască politica făcută după rețetă rusească. Guvernul Brătianu acordă o libertate nemărginită Ligei Culturale, care îndreaptă spre milioanele de Români subjugati privirile țărănilor și orașenilor.

Regele Carol, un bărbat de stat de primul rang, cu calități probate în viața lui întreagă dar mai ales în criza de anul trecut, nu se sfieste a da ascultare sentimentelor poporului, în chestii ce concordează cu scopurile sale.

Politica lui este inspirată necontenit de o puternică neîncredere față de Bulgari, dela cari se așteaptă fără îndoială, ca îndată ce vor trece anii de intrămare, vor încerca să răstoarne pacea dela București, să se întărească pe socoteala Grecilor și Sârbilor, și să-și mărească teritoriile. Politica aceasta, bineînțeles, nu se unește cu politica austriacă, în scopurile căreia cade strămtorirea Sârbilor și a Grecilor (stăpânii Salonicului) prin Bulgari. De aceea regele Carol profesează dogma mâinei libere, pentru România.

Rusia exploatează cu istețime acest punct de vedere. Pentru politica dublei alianțe, diriguată la București conform avizurilor lui Iswolsky din Paris, este un mare câștig singur momentul, că România stăruie atât de mult la Viena asupra independenței sale. Câștigul e îndoit dacă e adevărată vestea despre convenția militară, încheiată cu câțiva ani înainte, între România și Austria, convenție, ce peste doi ani ar trebui încheiată, și desigur nu se va mai încheia. De altă parte se prea poate, că România nu se va lăsa păcălită de Rusia, care cu fel de fel de momeli, vrea să o înhame în jugul ei de interese.

Talaat-bey, ministrul turc, umblase decurând în Livadia și fusese primit cu mare alai. Pe urmă s'a oprit la București cu un plan de alianță turco-bulgară-românească, în contra Greciei (rivala Rusiei, la proprietatea Hagia Sofiei) dar pleacă fără ispravă. Rusia înțelege, cât de puține interese are România de-a slăbi Grecia. Acu la București are să se constateze și totala lipsă de interes din partea României, ca Dardanelele — A și O politicei iswolskyane dela zilele din Breslau încoace — să se deschidă pe seama Rusiei. Căci dacă Rusia stăpânește trecătoarea pe mare, comerțul românesc de export, și astfel întreaga organizație economică a țării, este lăsată cu totul în mila Rusiei.

Are să se mai constate acum la București, că România nu are chef, să se lase plătită cu o poliță scandentă în viitorul îndepărtat (Zukunftswchsel) și umplută, la sumă, cu prăbușirea Austriei, în schimb pentru cedarea de libere marșuri rusești peste teritoriul său. Poporația românească, astăzi aprinsă de toane imperiale, i-ar fi poate pe gust, o politică de acest fel. Dar bărbații dela cârmă își dau seama perfect, cât de primejdioasă ar putea fi țării și cât de mult ar primejdi pacea europeană o politică, care riscă tot ce s'a agonisit până acum, și care ar face o satrapie rusească din țara, care astăzi duce egemonia în Balcani.

Strălucirea și căldura întâmpinării Țarului nu ne vor face să uităm, că România e silită să urmeze o politică rezervată! Nesuccesele Austriei nu ne vor face să credem în succesele Rusiei, binișor de mărginite!

Interpelația dlui Dr. Ștefan C. Pop

În chestia disolvării adunării populare dela Alba-Iulia.

(Continuare).

Sándor János, ministru de interne (În introducerea răspunsului său, ministrul de interne accentuează sentimentul său de echitate, ceea ce l'a determinat să dea ordin în chestia întrunirilor libere, la cari nu face deosebire de clasă ori naționalitate; apoi continuă):

Mă provoc la aceea că am cetit numai rapoartele oficiale cari le-am primit. Ce privește evenimentele nu am adăugat nimic la ele și nu am ascuns nimic; prin urmare să nu-mi la în nume de rău d. deputat — ori cât de ambițioase declarații face dsa, ori ceilalți interesați prezenți la adunare — până când nu mi se dovedește contrarul, eu trebuie să dau crezământ rapoartelor oficiale și dacă mă interpelează răspund după cum mi-au raportat autoritățile. (Aprobări). De altcum cercetarea e în curgere și se va constata dacă autoritățile nu au procedat corect. Trebuie să așteptăm rezultatul anchetei. (Aprobări).

Dacă eventual au și fost greșeli în procedura autorităților, acesta nu e lucru esențial, ci aceea că făcutu-s'au la adunare astfel de declarații, cari au îndreptățit autoritățile să disolve adunarea. (Adevărat! Așa-i!) În această privință d. deputat pe onoarea-i individuală a voit să arate că astfel de declarații nu au fost. Numai cât d. deputat a citat numai o parte din acele declarații, despre cari am spus și eu în rândul trecut că sunt luate din raportul poliției; dar nu s'a dăcelarat asupra expresiilor, despre cari am spus cu sunt din raportul primarului, și cari au fost notate de oficiantul Antoniu Popescu, așa dar chiar în limba românească, pe cât știu, sau în ori ce caz a unui reprezentant oficial care știe românește.

Cer scuze că mă provoc chiar la expresiile originale românești auzite acolo. (Cetește în parte românește): Bázokura, batjocură, purkária, porcária, miselic, mișelie și tikelle, ticăloșie ce au făcut cu noi. Cu noi Românilor mai mare mișelie și imperțință nici nu puteau face”. (Mișcare). Acum să constatăm că de fapt au fost rostite aceste vorbe ori nu? De nu, atunci procedura autorităților a fost ilegală, dacă s'au spus, atunci însuș d. deputat a condamnat atitudinea respectivilor. (Adevărat! Așa-i!) Dar eu până când nu mi se va dovedi contrarul, nu sunt în stare să cred că autoritățile jurate să cuteze să-i raporteze ministrului astfel de lucruri, când nu s'a întâmplat nimic. (Adevărat! Așa-i!)

D. deputat spune mai departe că căpitanul de poliție, care are nume românesc și care știe românește, nu a aflat necesar să meargă la adunare, pentru că s'a încrezut în conducătorii Românilor de acolo și în procedura acestora. Mă rog cel ce a protestat împotriva adunării e fiul unui părinte de pretinsă origine românească, care a învățat în școala lui, în familia lui, a crescut în vederile lui. La prima vedere e greu de crezut că copilul ar proceda în contra convingerilor tatălui său. Și ca să aduc o nouă dovadă la această afirmație a mea, nu-mi vine să cred că pe omul acela care ar fi procedat incorect atunci, cu câteva zile în urmă cetățenii acelui oraș inteligent să-l aleagă în unanimitate de primar. Orașul Alba-Iulia are foarte mulți intelectuali români, acești locuitori români desigur protestau împotriva alegerii lui dacă sustineau că a procedat incorect și că a dat rapoarte mincinoase. (Aprobări vii).

După acestea trebuie să scoatem la iveală nu numai dacă autoritățile au procedat corect, ci și dacă de fapt s'au făcut rapoarte corecte și că expresiile citate, atribuite dlui Dr. Aurel Vlad, au fost rostite. Trebuie să o facem aceasta din două motive: întâi ca să tragem consecințele în ceea ce privește procedura autorităților, al doilea ca față de d. Dr. Vlad să procedăm după cum a spus și d.

Corecte (propise) pentru examene, dictando și caligrafie. 100 bucăți

Cor. 1 20. Pentru porto să se adauge separat 30 fl.

Aviz școlar — Iskolai értesítő

legat à 30 fl. bucata.

De vânzare la: „**Librăria Concordia**”, Arad, Deák-Ferencz 20.

deputat. Ca să se clarifice aceasta, *ministrul de justiție, pe baza articolului de lege V din 1878, paragraful 172 punctul 2 — a ordonat cercetare acuzându-l pe Dr. Aurel Vlad de agitație.* (Aprobări la dreapta).

D. deputat a mai spus că de aceea au chemat acolo poporul, ca să-l instrueze. Nu fac bine domni când instruiască poporul în felul acesta, (Aprobări) căci nu astfel trebuie instruit. Și eu cunosc oamenii aceia și eu știu că poporul acela a trăit veacuri de-a rândul în bună înțelegere cu Maghiarii și va trăi și pe mai departe dacă îl vor lăsa. (Adevărat! Așa-i!) Dacă nu-l vor agita pentru scopuri politice. (Așa-i!) Și când îi instruiți în politică, fiți mai cu băgare de seamă ce spuneți acelor oameni simpli dela sate, cari meditează mai departe asupra celor auzite în munții lor acasă, le rămâne în suflet amarul, acul înveninat, agitația, care după aceea câte-odată provoacă astfel de evenimente pe cari sunt convins că nici d. deputat nu le dorește. (Aprobări vii).

Nu luați în nume de rău dacă eu m'am provocat în rândul trecut la aceea, că atunci când noi partidul și guvernul voim să procedăm cum nu se poate mai corect cu naționalitățile, prin urmare și cu Românii — întimpinăm acest ecou. Am făcut aluzie și în rândul trecut, fac și acuma, că această apariție nu e izolată, în urma ei se ivesc și altele. Aci avem cazul dela Blaj. *Pe turnul catedralei din Blaj, a cărei chele o are singur curatorul, flutură drapelul unei națiuni străine.* Autoritățile și aci au intervenit, și aci sunt acuzate că au fost brutale, că au procedat greșit, dar nu văd vre-o cercetare din partea metropoliei ori a direcțiunii gimnaziului și nu aud protestarea intelectualilor. (Așa-i!) Nu-mi vine să cred că d. deputat sau autoritățile bisericesti respective ar aproba aceasta, dar atunci să aibe curajul să pășească pe față și să le spună deschis agitatorilor că nu au făcut bine. (Aprobări).

Noi vrem să urmărim o politică de naționalitate pașnică, ca să liniștim poporul, *ca să consolidăm terenul sub aceia, cari cu moderațiune corectă și în direcție pașnică conduc poporul, dar nu suntem aplicați să tolerăm nici decum ca aceia să răstoarne ordinea în plină voie,* (Aprobări.) *ca culorile unui stat străin să le așeze pe turnurile bisericilor, pe străzi și pentru sărbătorirea acestora să iese mulțimea studenților și teologilor, iar după aceea tot ei să se plângă fără motiv împotriva autorităților și jandarmeriei.*

D. deputat a insistat că jandarmeria acolo a pășit brutal, neomenos. Mă rog nici în rapoartele oficiale sosite la mine, nici în cele publicate de ziare nu am cetit că acolo ar fi fost cineva brutalizat. Acea că jandarmii când vreau să împrăștie publicul, înaintează și provoacă pe demonstranți să plece — e procedură corectă, regulamentară, e datoria jandarmilor. Cred că aceste întâmplări mărunte nu trebuie umflate așa, ca cei de aici și din afară să deducă, că la noi cine știe ce presemne de revoluții s'ar arăta.

Repet, voim să facem cu naționalitățile pace sinceră, deschisă și directă. Și dvoastră voiți, după cum ați declarat; trebuie să voiți pentru că această pace nu e numai în favorul națiunii maghiare, ci în primul rând e *chestiune de existență pentru dvoastră.* Iar în această direcție vom căuta momentele, cari ne unesc, nu cari ne despart și provoacă ură și agitație în popor, cu care am trăit în pace și vrem să trăim.

Rog onor. cameră să ia la cunoștință răspunsul meu. (Aprobări vii).

Președintele: Voiește d. interpelant să ia cuvântul?

St. C. Pop: Onor. cameră! Voiesc să motivez de ce nu pot lua la cunoștință răspunsul dlui ministru de interne. Mai înainte de toate vreau să constatez un lucru, cu atât mai vărtos că această constatare e și o chestiune de onoare a mea, întrucât e vorba de veracitatea aserțiunilor mele.

D. ministru de interne a zis că eu aș fi citat ce nu a spus Dr. Aurel Vlad, și aș fi tăcut ce dânsul a vorbit. Mă rog, nu e chiar așa. Am spus doar că dânsul a făcut o critică foarte aspră noiei arondări a circumscripțiilor electorale, asemănând sistemul cu aceea curte întortochiată.

Acum, dle ministru de interne, voi scoate la iveală chestiunile cari sunt în contradicție cu codul penal, cari ating unitatea statului; nu pe acelea cari aparțin politice și dispozițiilor dlui ministru și cari se pot condamna — ceeace însă în nici un caz nu se poate identifica cu unitatea statului și poporul maghiar,

în contra cărora nu se poate arăta caz de agitație. Noi criticăm guvernele ceeace e permis și poate știți că partidele maghiare le critică cu mult mai aspru decât noi.

Considerând că acum se țin adunări populare și partidele își încep organizarea, întreb pe d. ministru de interne că atunci, când poliția ia la cunoștință adunarea populară și-și trimite reprezentant — are drept un om străin se intervină și să disolve adunarea? Vă mai atrag atenția asupra unei apariții triste și repetate, a-nume că un jandarm are dreptul să constate agitația atunci când o autoritate competentă e de față, care înțelege, poate constata agitația și știe când trebuie detras cuvântul dela orator, ori adunarea disolvată?

Mă rog, dle ministru, eu am dovezile că un om străin a intervenit peste dispozițiile căpitanului de poliție. Natural că chestia aceasta trebuie clarificată, pentru că acum nu mai știm care e cerul de activitate al căpitanului de poliție și cari sunt autoritățile, cari în senzul ordinațiunii ministerale sunt competente.

Mi-am dat cuvântul relativ la ceeace a cetit d. ministru de interne, și ce am cetit și eu; mai departe m'am clarificat pe deplin. Am primit și lecția dlui ministru de interne, întrucât dsa e mai bătrân și postul care-l ocupă îl învrednicește la aceasta. Dar totodată îl rog să ru prezinte toată activitatea noastră ca o mângâiere de a agita și a debuta, pentru că pâinea noastră nu vine așa de ușor, cum s'ar crede. (Sgomot, contraziceri.)

Contele I. Pongrácz: Dar e grasă!

St. C. Pop: V'ați mai provocat la cazul din Blaj. Eu amănuntele nu le cunosc, dar atâta știu hotărât că acolo nu au fost culorile României, ci culorile vechi ale orașului Buda. (Ilaritate. Președintele sună).

László Mihály: Acesta-i abuz, să spui lucruri de-acestea în parlamentul maghiar!

St. C. Pop: Mă rog, aceleași culori au fost acolo, cari sunt și culorile Ardealului și ale comitatului Albei-inf. și ale orașului Buda. (Ilaritate și strigăte: Atunci ce căutau acolo?) Binevoii a vă informa că culorile Ardealului sunt aceleași. Dealtcum observ că prepozitul a dispus imediat ca drapelul să fie luat jos și să se pornească cercetare. Dar mai observ că publicul care întâmplător se afla pe stradă a fost alungat în mod nepermis pentru care chiar autoritățile comunale au făcut arătare. Altfel d. ministru de interne să nu o ia aceasta ca o crimă teribilă, când dela noi pretinde ca disolvarea adunării, când 8000 de oameni au fost alungați, să nu o luăm în nume de rău.

Mai spune d. ministru de interne că noi agităm poporul. Imi pare rău că aceasta o afirmă chiar dlui, care cunoaște natura luptelor politice și care știe — să nu-mi luați în nume de rău — că în această privință tocmai Maghiarii sunt meșteri. D. ministru ne admoniază pe noi, cari cunoaștem pasagiile respective din codul penal, în loc să atragă atenția autorităților să respecteze ordinațiunile.

Fiindcă nu am aflat nimic liniștitor în răspunsul dlui ministru de interne, nu-l iau la cunoștință.

Csuzy Páy: Cum rămâne cu culorile orașului Buda? (Ilaritate).

Președintele: D. ministru de interne are cuvântul. (S'auzim!)

Sándor János ministru de interne: Nu vreau să intru în amănunte (Strigăte: Foarte bine!) că să nu influințăm autoritățile cari singure sunt chemate să facă lumină și să hotărască în această afacere. (Aprobări).

Ce privește ordinațiunea mea, d. deputat ar voi ca aci imediat să explic cum trebuie să se interpreteze, ca apoi la timpul său dnii deputați să pășească cu declarațiile mele împotriva autorităților. (Adevărat! Așa-i!)

Mă rog, aceasta eu o țin pentru mine și pentru autoritățile mele și îl asigur pe d. deputat că ordinațiunea s'a dat cu intențiile expuse în ea; vreau să se interpreteze astfel după cum se poate ceti și dacă aș vedea că i s'ar da explicație greșită, aș căuta să dau la loc și timp potrivit, lămuririle necesare. (Aprobări vii).

D. deputat mai vrea să explice chestia dela Blaj, că drapelul purta culorile orașului Buda.

St. C. Pop: Și ale Ardealului!

Ministru de interne **Sándor János:** Chestia e cu mult mai serioasă decât să putem admite că

studentimea din Blaj a sărbătorit culorile orașului Buda, într'o zi de sărbătoare a unui stat străin. Steagul a dat prilej la demonstrații naționaliste și el n'a fost îndepărtat la ordinul prepozitului metropolitan, ci a jandarmeriei. Despre aceasta însă vom vorbi mai târziu, pentru că e o apariție cu mult mai serioasă decât să o putem tolera. (Aprobări vii). Cu cât dorim mai sincer pacea cu naționalitățile și așa și cu Românii, cu atât mai multă energie trebuie să pășim împotriva acelor cari voiesc să se folosească de timpul tendințelor de pace, pentru ca să poată agita și demonstra liber. (Drept! Așa-i!)

Da, e o demonstrație inarborarea unui steag, care eventual poartă culorile unui oraș din Ungaria, dar în cazul de față nu pentru aceasta a fost inarborat, iar dacă se sărbătorește acest steag și se fac ovații la adresa unui domnitor și stat străin, e acest fapt totodată și agitație, mai cu seamă dacă îl aducem în legătură cu unele cuvinte spuse ici-colo de jumătate și cu declarațiile ce se fac — admit că poate cu precauțiune — despre procedura și unele dispoziții ale guvernului. Dar chiar acela e răul, că toate aceste se condensează în sufletul poporului de rând, și e lipsă numai de-o schinteie pentru ca să provoace explozia și consecințele cele mai triste.

St. C. Pop: On cameră! D. ministru de interne s'a abătut puțin dela obiect și rog să-mi fie permisă aceasta și mie, pentru ca să lămurim deplin chestia. D. ministru nu m'a înțeles bine privitor la chestia din Blaj, pentru că eu am spus că acele culori sunt azi și culorile României, dar am spus-o și aceea, că Ardealul are aceste culori din vremuri cu mult mai vechi decât România, care le-a împrumutat acum 50 de ani și le-a așezat nu orizontal, ci perpendicular. Iar după cum mi s'a spus mie pe steagul din Blaj culorile erau așezate orizontal, cum e și în Sibiu, Aiud și alte comitate. Aceasta am voit să o spun.

Cu ce tendință a fost inarborat steagul, aceasta o va constata d. ministru de interne. Il asigur, pe d. ministru, că noi la toate prilejurile și în tot chipul am evitat punctele de coliziune și îl pot asigura că noi n'am dat motiv la aceasta. Cazul acesta îl va lămurii cercetarea, d. ministru de interne are destulă putere, eu notez numai că mi-am câștigat informațiile ca politician și în privința aceasta inteligența de acolo mi-a spus că nu știe, cum a ajuns steagul acolo, și ei cercetează în direcția aceasta și *bănuiesc că steagul a fost trimis din Budapesta* (Mișcare și ilaritate). Că din România n'a venit, s'a constatat. Să vedem deci cum s'a întâmplat acest caz. Asigur însă atât on. cameră, cât și pe d. ministru de interne, că conducătorii poporului românici când n'au căutat conflictul, nici cu autoritățile și nici cu poporul maghiar, prin incidente, cari a fi ofenze la adrese maghiarimei. (Sgomot).

Camera ia la cunoștință răspunsul ministrului de interne.

Țarul în România.

— Dela trimisul nostru. —

Constanța, 15 Iunie

Duminecă după amiază la ora 4 a avut loc un ceai pe bordul vasului „Standard” la care au participat familiile imperială și princiară.

Defilarea trupelor.

La ora 6 d. a. a avut loc o mare revistă militară. Defilarea a durat peste o oră. Următoarele trupe au defilat sub comanda dlui general **Georgescu**, comandantul corpului V de armată din Dobrogea: Regimentele: 33, 34, 35 și infanterie, un batalion de grăniceri compus din 1000 oameni, un detașament de darmi rurali compus din 500 oameni; batalion 5 pioneri; regimentul 13 și 18 artilerie, regi obuziere ușoare, divizionul de obuziere gre reg. 5 roșiori; reg. 2 călărași și reg. de escor regală.

Țarul și M. S. regele Carol au primit marea defilare călare pe câte un cal negru, țarul având la dreapta pe M. S. regele Carol.

În timpul defilării vre-o șase aviatori în mâini au executat sboruri pe cât de elegante și atât de îndrăznețe cari au stors o admirabilă nerală.

După defilare țarul Nicolae a strâns în M. S. regelui Carol și l-a felicitat cu căldură pentru ținuta admirabilă a trupelor.

Prânzul de gală. — Toastul M. S. regelui Carol.

Seara în castelul regal a avut loc un prânz de gală.

Cu acest prilej M. S. regele Carol a rostit următorul toast:

„Cu o sinceră bucurie salut sosirea pe pământul României a Majestății Voastre Imperiale, însoțită de M. S. împărăteasa și de augusta sa familie. În acest fericit eveniment vedem o nouă dovadă a sentimentelor de prietenie pe cari Maj. Voastră mi le-a arătat în chip așa de mișcător de un lung șir de ani. Amintirea primirii grațioase și atât de cordială ce Maj. Voastră mi-a făcut cu prilejul călătoriei mele în Rusia, va rămâne neștearsă pentru mine. Deasemenea nu voi uita vizita flotei imperiale în portul Constanța, nici aceea a marelui duce Nicolae Mihailovici, din mâinile cărui am primit bastonul de mareșal al armatei ruse, în comemorarea confraternității noastre de arme, pecetluite pe câmpurile de bătălie din Bulgaria, sub glorioasa lămpie a augustului și neuitatului vostru moș. Aeste scumpe mărturii de interes și de simpatie or deștepta în toate inimile românești o vie, — și deosebi în a mea, — cea mai afectuoasă recunoștință și vor contribui a strânge și mai mult raporturile excelente, așa de fericit stabilite, între imperiul rus și țara mea. Nobila și generoasa inițiativă a Maj. Voastre pentru înființarea conferinței dela Haga, îmi este o cheazăsigură că Maj. Voastră prețuiește serviciile ce România a putut aduce cauzei păcii europene în cursul evenimentelor ce s'au desfășurat anul trecut în peninsula balcanică. Tinta statornică și neschimbată a României este de a contribui, printr'un echilibru stabil și prin relațiuni cordiale între toate statele din această parte a Europei la menținerea acestei păci binefăcătoare, care singură le poate permite să ajungă la propășirea ce o doresc. Din adâncul inimei urez bună venire Majestăților Voastre și mulțumesc M. S. împăratului pentru toate amabilitățile sale atențiuni față de țara mea, care se va uni într'un gând cu mine la urările călduroase ce fac pentru fericirea sa personală și aceea a augustei sale familii, pentru prosperitatea marelui său imperiu și pentru viteza armată imperială de care mă leagă atâtea scumpe amintiri. Trăiască M. S. Trăiască împărăteasa Alexandra Teodorovna!

Răspunsul țarului Nicolae.

„Cuvintele cordiale prin care Majestatea Voastră a binevoit să ne ureze bunăvenire pe pământul românesc m'au mișcat adânc. Intemeiate pe tradițiile amicale, cari au unit întotdeauna ambele noastre țări, legăturile dintre noi sunt strânse prin glorioase amintiri comune și printr'o sinceră amicitie personală.

Sunt fericit să văd realizându-se astăzi o dorință, care mi-era scumpă de mult, aceea de a putea exprima prin viu graiu Majestății Voastre, în însăș țara sa, sentimentele afectuoase ce le am pentru ea. Sub egida Majestății Voastre, România a luat un avânt și a atins o dezvoltare remarcabilă. Nicăiri rezultatele dobândite nu puteau fi întimpinate cu o mai sinceră mulțumire decât în Rusia, unde întotdeauna s'a obișnuit a se lua o vie parte la destinele coreligionarilor vecini.

De acest curent de simpatie, care îndreptează în chip firesc, inimile rusești către prietenii noștri români, AA. Lor Regale principele și principesa României au putut să se încredințeze prin ele însăși, cu prilejul vizitei pe care ne-au făcut-o, și care ne-a pricinuit o atât de mare plăcere. Sprijinindu-se pe simpatia reciprocă a celor două popoare, amicitia României și a Rusiei răspunde în același timp, cum nu se poate mai bine, tradițiilor istorice și intereselor celor două țări limitrofe.

Îmi place să văd în solidaritatea acestor interese, o cheazăsigură mai mult pentru fericita dezvoltare a raporturilor noastre de prietenie și de bună vecinătate. Majestatea Voastră a binevoit să semnaleze efecte salutare ale unei politici pacifice; îmi este cu deosebit plăcut cu acest prilej să aduc omagiile mele influinței binefăcătoare

pe care România a exercitat-o acum în urmă, sub înțeleaptă conducere a regelui. Opera îndepărtată de Majestatea Voastră, și-a dobândit recunoștința popoarelor sporind încă prestigiul țării sale.

Cu speranța că nimeni nu va turbura pactnica dezvoltare a regatului Vostru, ridic paharul meu în sănătatea Majestății Voastre, a M. S. reginei și a întregii familii regale, precum și a prosperității României și a vitezei armatei române, ale cărei frumoase regimente le-am admirat chiar acum cu o sinceră plăcere și căreia sunt mândru să aparțin de aci înainte ca șef al regimentului 5 Roșiori.

Trăiască M. S. regele! Trăiască M. S. regina!”

Daruri comemorative.

Curtea regală română a oferit daruri comemorative familiei imperiale rusești. Astfel între altele, A. S. R. principesa Maria a oferit mai multe obiecte de țesătorie și cusături românești, parte lucrate de A. S. iar parte lucrate de școala de sericicultură din București.

Audiențe.

Țarul Nicolae a primit în audiențe pe d. prim ministru Ionel Brătianu și pe d. ministru de externe Porumbaru, iar M. S. regele Carol a primit în audiență pe ministrul de externe rus Sassonow.

Distincțiuni.

M. S. regele Carol a conferit dlui Sassonow, ministru de externe rus, marea cruce a ordului „Carol I.”, iar ambasadorului rus Poklevsky i-a conferit ordul „Steaua Română”.

Plecarea Țarului.

După terminarea prânzului de gală, la ora 10 seara Majestățile Lor regele Carol și regina Elisabeta împreună cu AA. LL. R. R. principii și principesele României au însoțit părechea imperială rusească până la pavilionul dela débarcader. Țarul și M. S. regele Carol au mai convorbit timp îndelungat, apoi M. S. regele a întins brațul țarevnei petrecând-o pe bordul iachtului.

La orele 11 seara iachtul „Standard” a ridicat puntea părăsind portul după ce familia imperială rusă și-a luat în cel mai cordial mod rămas bun dela familia regală română.

Plecarea regelui Carol și a printului Ferdinand la București.

M. S. regele și A. S. R. principele Ferdinand se vor întoarce în capitală Mercuri, în vederea deschiderei constituantei. După aceea suveranul și principele vor pleca iarăș la Constanța spre a primi pe regele Greciei.

Bărbații de stat ai României despre vizita țarului.

Reprezentantului Agenției telegrafice din Petersburg i s'a dat prilej să audă părerile mai multor bărbați de stat ai României asupra vizitei țarului. Primul ministru d. Brătianu a declarat că Rusia și România sunt de aci înainte legate prin interese deplin identice. Rezultatul acestei identități de interese va fi menținerea păcii în general, dar mai cu seamă în peninsula balcanică. Din cauza aceasta și vizita țarului e întâmpinată de întreaga națiunea română ca o prețioasă garanție a întăririi crescânde a raporturilor de prietenie sincere existente între Rusia și România. Ministrul de externe român d. Porumbaru, a declarat:

Rusia, puternicul nostru vecin ne-a sprijinit fără întrerupere în luptele noastre pentru independență. De aceea ne pricinuește o deosebită mulțumire că atât raporturile dintre cele două case domnitoare cât și cele dintre cele două națiuni devin tot mai intime. Apropierea mai nouă va desvolta vădit comunitatea de in-

terese a celor două state și va garanta în viitor o dezvoltare pașnică în Europa de sudost”.

Postul ministru de interne d. Tache Ionescu a spus, că toate partidele și toate păturile poporului român îl salută pe țar cu o mulțămire unanimă și cu o bucurie sinceră. Raporturile Rusiei cu România n'au fost de mult atât de bine și necesitatea comună de pace atât de solid întemeiată.

Ce scriu alții.

„Conservatorul”.

„Frica este un sentiment, care de obicei aduce o încordare a stăpânirii de sine, o încercare a păstrării acelei prezențe de spirit, care dă omului curaj în fața primejdiei, — și numai celor prea slabi frica le aduce tremurul desnădăjduit, care se prefăce în acțiuni necegetate. Românii au ajuns să fie temuți de Unguri în țara lor. Astăzi în Ungaria nimeni nu se mai ocupă decât de primejdia „valahă”. Toate mințile maghiare sunt stăpânite de frica, eumea Românii se gândesc, cine știe la ce. Și în loc, ca ei să chibzuiască la măsuri, cari să înlăture pe cât posibil primejdia imaginată, Ungurii dimpotrivă își dau toate silințele, pentru a-și mări șpaimea, zăgrăvind-și pericolul cu fantezia lor aprinsă, în proporții colosale...

...Teama, că Românii adunați la Alba-Iulia pun cine știe ce la cale, a făcut pe jandarmi să intervină brusc, să risipească fără motiv adunarea Românilor. Tot această frică a dat prilej gazetelor maghiare să răspândească șvonul, că Românii din Ungaria plănesc trimțerea unei delegațiuni la Constanța, să se prezinte țarului...

Prin atacurile lor la adresa României, Ungurii speră să ne facă, ca să ne perdem și noi, Românii din regat, răbdarea, dar ei se înșală foarte mult. Atacurile lor sunt prea neputincioase, ca să ne poată pricinui vre-un rău, încât efectul se întoarce în potriua lor, căci nu prin ură și dușmănie pot Ungurii să recâștige prietenia țării noastre, fără de care se simt atât de mult primejduți în existența lor.

„Drapelul”.

...Și totuși rezultă două mari adevăruri și din discursul acesta al contelui Tisza, pe cari nu le putem în destul sublinia nici noi, anume că problema de naționalități este cea mai mare problemă de actualitate a Ungariei și că această problemă nu se poate rezolvi decât pe cale pacinică. Și nu pentru că guvernul nu ar voi să o rezolvească pe altă cale, ci pentru că după experiență de patru decenii și mai bine, au venit la convingerea, că nu se poate rezolvi cu mijloace de forță. Prin urmare nu pentru că nu ar fi dispoziție rășboinică în guvern, ci pentru că simte că pe calea de până acum numai înverșuna se poate conflictul.

În ecvațiunea această politică, pe care voește să o rezolve guvernul ca cea mai mare problemă a vieții de stat este deci singurul factor necunoscut: baza pe care trebuie să se facă această pace. Adevărat, că contele Tisza anticipează ca bază nestrămutată „unitatea politică și caracterul național maghiar” al statului, dar tocmai această bază răștoarnă întreaga ecvațiune, făcând-o nerezolvabilă...

„Foaia Oraviței”.

...Dela anul 1902 încoace an de an se nasc contraste; optimiștii și entuziaștii caută să însuflețească lumea noastră cu virtuțile și puterea de viață a neamului românesc. Paradează cu mândria, că suntem de viță română, poartă o faniaronadă națională ușuratică. După aceștia răsar Casandrele, bocitoarele, cobitoarele neamului: criticii, descurajații, cari vorbesc „pro domo”, arată neîncrederea, desgustul, așa zicând putregaiul... și de urmă, după 12 ani îi găsești într'o tabără și în stare de ipohondre. Bolnavi închipuți, cari se plâng în numele neamului întreg, fără să caute izvorul tămdăuirii... (??? Red. Rom.)

Dr. BALÁZS EMIL
institut pentru consultațiuni medicale,
TIMIȘOARA-centru Palatul Dauerbach.

Operează și vindecă boli de piele și sexuale cu razele Röntgen
Operarea polipilor și a altor formațiuni cu aceleași raze. Electroliză.
Metode electrice de vindecare. Massage electrică. Vindecarea
bolilor de beșică prin electricitate. Consultațiuni pentru opere-
rare și boli de piele dela 8—9 ore a. m. și dela 2—5 p. m.
Celor din provinci cărora se recere îngrijire mai îndelungată le
stă la dispoziție camere confortate anume. (Ba 927—60)

„Lucafăru”.

...Pentru ce i s'ar cuveni vicarului Mangra „satisfacție”? Pentru că lumea românească din București, și membri ai Academiei și miniștri activi și Arhierii au refuzat să-l primească? Pentru că lumea românească i-a dat să înțeleagă — dacă până acum n'a înțeles — că nu mai poate să tolereze în mijlocul ei un om care de bună voie a eșit din sânul ei. Mangra a fost liber să observe atitudinea politică pe care voia. Avem însă și noi libertatea de-a aproba sau reproba această atitudine, de-a ne solidariza cu ea sau de-a o stigmatiza. Sau i se cuvine satisfacție, pentru că n'a fost invitat la ședințele Academiei — el, numai el, n'a fost invitat nici acum, nici dela 1910 încoace! — și a mers? Pentru că a fost rugat să nu iee parte la ședințe și a luat? Pentru că a fost invitat să plece și n'a plecat?...

La trlbune roumaine.

Dintr'un articol semnat de A. D. Xenopol: „Acest proiect de căsătorie e aprobat de Germania, deoarece principiile și principesa moștenitoare a României, părinții viitorului moștenitor, au călătorit dela Berlin deadreptul la Petersburg, pe când Austro-Ungaria vărsa foc și pară asupra proiectului.

Aceste divergențe de opinii între Germania și Austria asupra acestor două chestiuni cari se îndreaptă împotriva intereselor Austriei, nu pot fi trecute cu vederea, căci este vorba de-o apropiere de cei doi inimici de moarte ai Ungariei: Ruși și Sârbi”.

„Gazeta Invățătorilor”.

Din știrile ce le avem, putem vesti cu toată siguranța, că colegii de confesiunea greco-orientală încurând vor fi convocați la un congres. Timpul și locul unde se va ține acest congres încă nu este stabilit definitiv. Deasemenea nu cunoaștem nici programul lui. Tot ce se poate constata este adevărul, că prin convocarea acestui congres s'a rupt solidaritatea ce s'a legat între învățătorii de ambele confesiuni în conferința dela Cluj. Se știe, adică, cu câtă însuflețire s'a pectinut în conferința dela 1913 tovarășia și solidaritatea întregului corp învățătoresc român din această țară și cu câtă bunăvoință a fost primită această știre de întreaga noastră presă și de către toți oamenii de bine, cari cunosc și știu aprecla munca cinstită ce o depune corpul învățătoresc în educarea și conducerea țăranului român, care trebuie să ne fie grija de căpetenie a tuturor...

„Solidaritatea”

asociațiune de institute financiare ca însoțire în Sibiu (Nagyszeben).

CONVOCARE.

În conformitate cu dispozițiunile §-lui 39 din statute, se convoacă prin aceasta la a VI-a adunare generală ordinară a asociațiunii institutelor financiare ca însoțire „Solidaritatea” și anume la Sibiu (Nagyszeben) pe ziua de Duminecă, 28 Iunie n. 1914 la orele 11 a. m. în sala festivă a muzeului „Asociațiunii”.

Ordine de zi: 1. Deschiderea adunării. 2. Numirea unui notar, a doi scrutinători și a doi bărbaiți de încredere. 3. Raportul direcțiunii, bilanțul anual și raportul comitetului de supraveghere. 4. Deciziune asupra bilanțului și votarea absolutului. 5. Autorizarea direcțiunii cu privire la numirea revizorilor-experti. 6. Alegerea a trei membrii în direcțiune. 7. Închiderea adunării.

Sibiu, la 10 Iunie 1914.

Partenlu Cosma,
presidentul „Solidarității”.

Notă. Conform §-lui 36 al statutelor, în adu-

narea generală fiecare membru are atâtea voturi câte cvote fundamentale posedă, cu aceea observare, că mai multe ca 10 voturi nu poate exercita nimeni. Voturile se exercită prin plenipotențiați.

INFORMAȚIUNI.

Altă adunare poporală disolvată.

Primim, pe cale de încunjur, știrea că adunarea poporală ținută de aderenții partidului nostru în LAZURI, din comitatul Bihor, a fost disolvată în mod neînțeles prin pretorele Tempelean Dezső din Vașcău. Tocmai își terminase cuvântarea întâiul orator Dr. Tiberiu Cosma, avocat din Beiuș, când jandarmii, după o scurtă somație, s'au pus pe lucru după sistemul celor din Alba-Iulia. Astfel Dr. Ioan Ciordaș, avocat în Beiuș, membru al comitetului național, și organizator al adunărilor populare din Bihor, nu și-a putut spune vorbirea.

Aflăm din acelaș isvor, că bihoreni, — sau mai la dreptul vorbind beiușeni — au ținut până acum peste 60 de conferințe și adunări cu poporul, în diferite sate. În cea mai mare tăcere, dar cu cea mai mare stăruință, să lucrează deci în Bihor. Ni se umple inima de bucurie la auzul acestor vești, și o revoltă adâncă ne cuprinde, că tocmai un român, un Roska Miklos Nr. II, o creatură de-a lui Mangra trebuia să tulbure aceasta românească și obositoare acțiune de deșteptare!! Să nu-i ajute Dumnezeu! exclamăm și noi împreună cu țăranii imprăștiați.

Pretextul disolvării este făcut. Ci-că înștiințarea adunării, trimisă recomandat, cu mai multe zile înainte, nu a sosit la pretură... Cunoaștem apucătura asta.

Putem înregistra însă și un moment înălțător. Țăranii din Lazuri vin cu grămada la Dr. Ciordaș, și cer ca adunarea să fie din nou convocată. Înștiințarea se îmble s'o iscălească ei înșiși, țăranii expuși la tot felul de persecuțiuni fibirăești. Se știe anume, că după noua ordonanță, înștiințarea trebuie să o facă cel din loc.

Trimitem salutul nostru frățesc tuturor celor cari organizează și iau parte la aceste adunări, pline de viață, — de viață românească!

Mersul vremii. Institutul meteorologic anunță: ploi cu furtuni. Prognostic telegrafic: vreme schimbăcioasă.

Temperatura la amezai a fost: 22.6 C.

Cursurile de vară dela Vălenii-de-Munte din acest an, vor începe la 1 Iulie v. Ele vor trata despre progresele făcute în ultimul an în toate domeniile științei aplicate la Români (istorie, istorie literară, geografie, geologie, etnografie etc.)

Inscrierile se fac de pe acum la redacția foii „Neamul Românesc”, pentru a se putea opri gazde și a se da toate informațiile.

Bustul Majestății Sale. Desvălirea bustului M. Sale împăratului, așezat în grădina școlii de cadeți din Sibiu, s'a făcut Duminecă cu mare solemnitate și în prezența unui public numărös și ales. A participat la serbare și P. S. S. domnul mitropolit Ioan Mețianu,

însoțit de P. C. Sa, Protosincelul Dr. Eusebiu R. Roșca, apoi presidentul Asociațiunii, d. Andrei Bârseanu, și alții. Au fost de față toți generalii, ofițerii superiori, ofițerii și toate căpeteniile autorităților publice din Sibiu.

Jocul miresei pentru fondul ziaristilor români. Din frunțașă comună Nerău primim o scrisorică în care trimitătorul ne face cunoscut, că cu prilejul căsătoriei lor o pereche tânără de țărani, Valeriu Minișan și Viora născ. Isac au făcut oaspeților adunați propunerea, primită cu mare însuflețire, de a se juca mireasa pe bani în favorul fondului ziaristilor români.

E un gest atât de frumos din partea unor țărani încât ne dispensează de orice comentariu. Dorim însă, ca această faptă frumoasă și nobilă a tinerei perechi V. Minișan și Viora născ. Isac să găsească cât mai mulți imitatori atât la țărani cât și la intelectualii noștri.

Au contribuit la jocul miresei următorii oaspeți: Pavel Fumor 5 cor., Damian Isac, Eremie Fumor, Ion Ciolac câte 2 cor., mirele Valeriu Minișan și mireasa Viora născ. Isac 2 cor., Victor Fleșeriu, George Fisan, tânăr, Nicolae Ștefan, faur, Timotei Tempian, comersant, George Minișan, George Ardelean (Torel) și Ștefan Minișan câte 1 cor., Teodor Fisan 60 fil., George Damian, Vasile Bucur, Vasile Simeon și Constantin Ardelean câte 50 fil., George și Ioan Mezin, Dionisie Isac, Leonte Minișan, Ion Isac, Constantin Ciuraș, Ion Iovan și Petru Ardelean, câte 40 fil., Simeon Barbu, Ion Ardelean, George Oprean, George Isac, bătrânul, George Isac și George Ardelean, jurat comunal câte 20 fil. Laolaltă 26 cor. 60 fil., care sumă a fost predată de către părintele Bichiceanu din Nerău administrației ziarului nostru, cu destinația pentru fondul ziaristilor români din Ungaria și Ardeal.

Academia română a ținut Mercuri sub presiunea dlui Dr. Istrati o ședință solemnă pentru recepția profesorului V. Pârvan. D. Pârvan a vorbit „In memoriam Constantini Erbiceanu”. La acest discurs de recepție a răspuns d. N. Iorga, arătând activitatea de istoric și arheolog a dlui V. Pârvan.

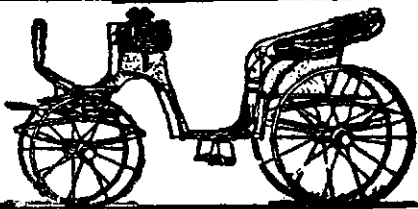
La Seghedin! Pentru un articol apărut anul trecut în „Slovenski Tyzdenik”, autorul Dr. Milan Hodza, fost deputat naționalist — a fost condamnat astăzi pentru „agitație” la șase luni temniță și 1000 (una mie) coroane amendă.

Comandantul Bronsart de Schellendorf, atașat militar al Germaniei pe lângă România, Bulgaria și Serbia, va rămâne numai atașat militar al României. Comandantul von Goltz a fost numit atașat al Germaniei la Sofia, iar comandantul Boehm, atașat militar la Belgrad.

Situația fondului flotel naționale a României la 30 Mai v., se prezintă astfel: Totalul sumelor strânse de comitet este de lei 1,968.144.61; suma colectată de ziarul „Universul” este de lei 172.779.04 și adunați de ministerul de război 597.408.15 lei. Totalul general al acestui fond este de lei 2,738.331.80.

La noua preparandie de fete din Lugoj vor fi numite, — după cum e informată „Unirea” — directoară și profesoară de limba română și istorie dra Elisabeta Buteanu până acum directoară la internatul de fete din Beiuș și că profesoară din științele naturale dra Eleonora Ciurdariu, care și-a făcut cenzura la universitatea din Budapesta. Ambele sunt din Beiuș.

Rectificare. Ni se cere să publicăm: „Conferențele pentru popor anunțate în „Românul” sub titlul „seminariștii din Gherla pentru deșteptarea sătenilor”, sunt puse la cale din partea desp. lor „Baianare” și „Seini” ale „Asociațiunii” și nu de seminariștii din Gherla. În prelegeri se vor tracta obiecte exclusiv cultu-

rale și economice, eschis fiind de totul politica din programul conferențelor”. — Baia-mare. Dr. Ștefan Cherecheș cand. de adv.

† **Vasile Pop** paroh gr. cat. al Unimătului și protopopul tractului Eriu, după lungi și grele suferințe a decedat la 14 Iunie n. c. în al 51-lea an al vieții și al 23-lea al preoției. Osămintele defunctului s'au așezat spre vecinică odihnă în cimitirul gr. cat. din Unimăt. Fie-i țărână ușoară și memoria binecuvântată!

Evreii și armata. Cetim în Apărarea Națională din Craiova: Un soldat evreu din regimentul 16 de artilerie, fiind de sentinelă și fiind inspectat la orele 3 noaptea de către ofițerul de serviciu, a fost găsit dormind. Trezit din somn a început să tragă focuri de armă asupra ofițerului. La anchetă, soldatul ovreu a răspuns că s'a visat la mobilizare și a tras crezând că ofițerul e un Bulgar „dija”.

Punerea în circulație a vasului „Mircea”. Joi în 4 d. a. a fost scos din șantierul Fernic noul vapor al N. F. R. „Mircea” al cărui bord a fost construit la Galați, mașinăriile fiind aduse din străinătate. O comisie dela N. F. R. a luat în primire vasul ducându-l într'o probă de călătorie pe Dunăre, spre Brăila.

Piloții români cari au salutat pe țarul Rusiei la Constanța sunt dnii locot. N. Capșa, căpitanii Al. Sturdza, Fotescu, Ion Capșa, sublocot. Gh. Mihăilescu și d. Polly Vacas.

Oaspeți francezi la București. Francois Carnot, fiul fostului președinte al republicii franceze Sadi Carnot, a sosit Vineri la București împreună cu dna Fr. Carnot. Francois Carnot rămâne câteva zile în București pentru a studia arta națională română. Dsa a vizitat expozițiunea „Casei Bisericelor” precum și „Fondația Carol”. Vineri oaspeții francezi au fost invitații dñi V. Antonescu ministrul justiției, iar Sâmbătă au plecat în excursiune la Curtea de Argeș.

Excesele Grecilor în Epir. Se telegrafiază din Durazzo că, după știrile trimise de autoritățile albanaze din Corița, Grecii ar fi comis noi excese în contra populațiilor din Epir, anume în regiunea Devolo. Aceste știri pricinuesc o vie impresie la Durazzo, ca unele cari ar arăta dorința Greciei de a se folosi de situația grea în care se află astăzi Albania, pentru a recăștiga în Epir terenul pierdut.

Podul între România și Serbia. „Monitorul Oficial” sârb publică legea sancționată de rege asupra convențiunii sârbo-române privitoare la construirea unui pod de cale ferată pe Dunăre între Brza-Palanca și Tzigănuș.

Mișcare diplomatică. Ni se comunică din București: G. Nastasievici atașat cl. I la legățiunea sârbă din București, a fost numit vice-consul și transferat la consulatul sârb din Constantinopol. M. Cassidolot doctor în drept, a fost numit atașat clasa I la consulatul sârb din București, consulat creat în ultimul timp din cauza relațiilor comerciale a României cu Serbia.

Logodnă. D-șoara Rozalia Popluca din Beius și dl Ioan Cociuban din Chișineu logodiți. Cu acest prilej au dăruit 10 cor. pentru fondul ziaristilor români.

Felicitările noastre!

O propunere a dñi Marghiloman făcută M. S. regelui Carol. La dineul intim oferit la palatul regal din Constanța d. Marghiloman a propus M. S. regelui ca superbul arc de triumf ce s'a ridicat în dreptul căpitaniei portului în vederea vizitei țarului, dată fiind fineța stilului în care este construit actualmente în ghips să se construiască definitiv de piatră în amintirea acestei vizite. Această părere M. S. regele a găsit-o foarte bună și d. Marghiloman intenționează s'o aducă la îndeplinire prin subscripție publică.

† **Florea Crucilă** măiestru croitor, membru în direcțiunea „Reuniunii române de înmormântare din Sibiu” după lungi și grele suferințe a încetat din viață Duminecă în 14 Iunie n. c. în vârstă de 64 ani. În mormântarea s'a făcut azi în cimitirul central din Sibiu. Odihnească în pace.

Apel. Facem cunoscut onor. oficii parohiale gr.-or. române și la toți Români binevoitori ca pe baza permisiunii Excelenței Sale dlui ministru de interne de sub Nr. 22860/VI 1914 s'a exmis din partea comitetului parohial a comunei bisericii gr.-ort. rom. cu hramul „Sf. Ilie” din fabricul Timișorii domnii Dimitrie Svirățiu, Nicolae Jian și Constantin Istvanescu, pentru a colecta în țară pe seama bisericii noastre ajunsă în strâmtoare.

Sumele, cari se vor încasa prin colectă se vor întrebuința exclusiv pentru solvirea speselor avute cu aranjamentul intern, (pictura și sculptura) bisericeii.

Rugăm deci pe toți frații români pe la cari se vor întoarce colectanții noștri să binevoiască a contribui la aceasta colectă, și să le deie tot sprijinul susnumiților domni pentru a-și putea îndeplini conștiințios aceasta grea sarcină luată asupra lor de bună voie.

Comitetul parohial al comunei bisericești hram „Sf. Ilie” din fabricul Timișorii.

! In atențiunea bolnavilor! Balsamul Mittelmann pentru stomac încetează în scurtă vreme lipsa de apetit, incuierea scaunului, durerile de cap, căceii de stomac, arderea de stomac, apoi tot felul de boale de intestine, luând de 3-ori la zi, înainte de mâncare, câte-o lingură cafea. Preț 2 coroane. Pregătește și expediază: Eugen Mittelmann, farmacie la „Leul de aur” în Ungvár, str. Nagyhíd-u. (MI 1621)

Cronica socială.

Convocare. Despărțământul „Băsești” al „Asociațiunei pentru literatura română și cultura poporului român” își va ținea adunarea generală anuală în 5 Iulie n. a. c. la 2 ore p. m. în sala școlii gr. cat. din Asnașul de Jos cu următorul program: 1. Deschiderea adunării. 2. Alegerea alor 2 membrii pentru verificarea procesului verbal. 3. Raportul comitetului cercual despre activitatea sa. 4. Exmiterea comisiilor pentru cenzurarea raportului, pentru încassarea taxelor și pentru înscrierea de membrii. 5. Conferință și prelegere populară. 6. Raportul comisiunilor exmise sub p. 4. 7. Alegerea alor 2 membrii-delegați pentru adunarea generală a „Asociațiunei. 8. Alegerea cassarului desp. 9. Eventuale propuneri. 10. Inchiderea adunării.

La această adunare sunt rugați a lua parte toți, cari se interesează de progresul în bine și de cultura poporului român. — Oarta-de-Jos, la 6 Iunie 1914. Vasiliu Pop dir. desp., Antoniu Bălibanu secretar.

Ultima oră.

Sedința camerei.

Budapesta. — Camera ungară a ținut prima ședință meritorică, după vacanța ținută din prilejul sesiunei delegaționale. La ordinea de zi au fost puse o mulțime de proiecte, între cari și proiectul despre apărarea onorii. Partidele opoziționiste au absentat dela ședințe și așa deputații guvernamentali prezenți au votat pe rând fără discuție toate proiectele recomandate spre primire de raportorii comisiilor respective. Intre proiectele votate în ședința de azi sunt: proiectul despre reciprocitatea judecătorească cu Austria privitor la posturile civile, proiectul despre întregirea paragrafilor 1 și 2 al articolului de lege VII din 1912, privitor la praesa advocațională, proiectul privitor la introducerea noului cod civil, reforma competențelor iustițiare și reforma legii despre impozitele de spirt.

Camera va ține cea mai apropiată ședință mâne înainte de ameazi la orele 10. Partidele opoziționiste maghiare au luat azi seara hotărârea, ca să se prezinte la ședința de mâne.

Bătăjocirea împăratului Wilhelm.

Budapesta. — Guvernamentalul de bulevard, „Esti Ujság” de astăzi are un senzațional articol în care își bate joc de împăratul Wilhelm, fiindcă-i presupune că a

stăruit la Konopischt pentru scoaterea Maghiarilor din diplomație. Astfel Szögyény-Marich, ambasador la Berlin, Nicolae Szécheny, la Vatican, Friedrich Szapáry, la Petersburg, și Ioan Pallavicini, la Constantinopol vor fi înlocuiți în curând cu ambasadori germani, cehi sau poloni.

Sassonow pe teritor ungar.

Brașov. — Azi la orele 10 și jumătate primul ministru român d. Brătianu sosind la Predeal cu ministrul de externe rus, Sasonow, după ce a întreat pe căpitanul poliției ungare de graniță, Cornel Burg de le este permis să treacă granița, a făcut cu oaspele său o excursie cu automobilul prin valea Timișului până la Timișul-de-sus, de unde reîntorcându-se la Predeal au plecat imediat cu trenul la Sinaia.

Infrângerea răsculaților.

Viena. — „Reichspost” a primit azi după amiazi la orele 2 și jumătate știrea din Durazzo, că trupele guvernamentale au respins atacurile răsculaților, cari s'au retras înfrânți total.

Durazzo. — Azi dimineață la orele 8 răsculații au început să se retragă. Retragerea se explică prin faptul că au sosit la 1500 mirdiți cu vaporul din Valona în ajutorul principelui. De altă parte Prenk Bib Doda a plecat cu oamennii săi împotriva răsculaților și a cucerit dela acestia orașul Croia.

Din trupele principelui au căzut în luptă 100 de oameni iar din partea răsculaților la vre-o 500.

Noul cabinet francez.

Paris. — În ședința de azi a camerei Viviani a făcut cunoscut programul cabinetului său, declarând că se va sprijini pe majoritatea republicană, va continua politica externă de până acuma și va executa legea privilegii la serviciul militar de trei ani. Punându-se la vot proiectul de prioritate privitoare la ordinea de zi, camera a votat încredere noului guvern francez cu 370 voturi pro și 130 contra.

Scene scandaloase în camera germană.

Berlin. — Azi a avut loc ședința din urmă înainte de vacanța de vară, a camerei germane. Cerându-se sistarea procedurii pornite împotriva deputatului Liebknecht pentru ofensă adusă guvernului și a țarului, între conservatori și liberali a izbucnit ciocniri foarte violente, încât președintele a trebuit să închidă ședința, declarând că apropiata ședință va avea loc în 10 Noemvrie.

ECONOMIE.

Bursa de cereale din Budapesta.

(După 50 kgr.)

	— 16 Iunie.
Grâu pe Octomvrie	13.01
Grâu pe Aprilie 1915	13.01
Secară pe Octomvrie	9.35
Ovăs pe Octomvrie	7.85
Porumb pe Mai	7.54
Porumb pe Iulie	7.67
Porumb pe Mai 1915	7.32

POȘTA ADMINISTRAȚIEI.

Virgil Bulz, Gurahonț. Am primit 16.40 cor. în abonament până la 31 August a. c.

Nicolae Coroiu, Bistra. Am primit 7 cor. în abonament până la 15 Septemvrie a. c.

Ioan Pepa, Arpașul-superior. Abonamentul dv. e achitat până în 15 Septemvrie, pe a. c. aveți încă de solvit 8 cor. Nr. reclamați i-am trimis.

Redactor responsabil: Constantin Savu.

Noutăți literare și muzicale

De vânzare la: „Librăria Concordia” Arad, str. Deák-Ferenc nr. 20.

N. Iorga. Portul popular românesc. Lecție ținută la Cursurile de vară. Cu mai multe ilustrațiuni. Cor. —75.

N. Iorga. Să părăsim ortodoxia? Cor. —60.
„ ” Pagini despre Basarabia de astăzi. Cor. 1.50.

N. Iorga. Mănăstirea Hurezului. Desvoltarea și viața ei. Cor. —75.

N. Iorga. România, vecinii săi și chestiunea orientului. Cor. 1.25.

N. Iorga. Basarabia noastră. Scrisă după 100 de ani dela răpirea ei de către Ruși. 2.—

N. Iorga. Chestiunea Dunării (Istorie a Europei răsăritene în legătură cu aceasta chestie.) Lecții ținute la Școala de Răsboiu. Cor. 5.—

N. Iorga. Chestiunea Rinului. Cor. 5.—
„ ” O geneologie a Basarabilor (Insemnări critice). Cor. —20.

Enescu Stâlpeni. **Proverbe și maxime indiene.** Traducere în versuri cu note explicative culese din literatura indiană, precedată de o schiță asupra poporului indian și literaturii lui, cu o prefață de A. C. Cuza. Cor. 1.—

Gr. G. Petrov. Poveste, traducere din rușește. Prețul Cor. —50.

G. Asachi. I. Ellade Rădulescu. C. Bălăcescu și A. Donici. **Fabule alese.** Cor. —40.

Pr. Seb. Părvulescu. **Biserica noastră națională în raport cu celelalte confesiuni.** —50.

C. Dion. **Rolul bisericii în viața noastră națională.** Părerii exprimate în conferințele pastorale din Botoșani. Cor. —40.

G. Coatu-Cerna. **Momente vitejești.** Schițe din timpul războiului. Cor. —50.

Maria Maorodin. **Poezii (din hârtiile unei moarte).** Cu o prefață de N. Iorga. Cor. —75.

D. N. Ciotori. **Calea Robilor.** Cor. 1.50.

Maurice Maeterlinck. **Ciclu morții.** (Interior. Oaspele nepoftit. Orbii). Trei drame traduse de A. T. Stamatiad. Cor. 1.25.

Legea nouă despre alegerea deputaților. Indrumări pentru poporul român. Cor. —50.

Noua lege pentru alegerea deputaților. Invățături și îndemnuri pentru sătenii noștri. Cor. —20.

Dr. A. Sădean, profesor. **Date nouă despre Gheorghe Lazăr.** Cu o ilustrațiune. Cor. 1.—

Dr. A. Sădean, profesor. **Apostolatul primilor profesori ai preparandiei noastre.** Cor. —60.

Selma Lagerlöf. **Legendele lui Isus Hristos.** Trad. autorizată după original de D. N. Ciotori. Cor. 1.—

Stefan Bodiu, profesor. „**Plevna Internă**”. Cor. —40.

Pr. I. C. Beldie. **La cislă.** Cor. —30.

I. E. Torouțiu. **Românii și clasa intelectuală din Bucovina.** Notițe statistice. Cor. 1.—

N. Iorga. **Trei drame.** Cor. 2.—

„**Mihai Viteazul.** (Schiță de poem dramatic.) Cor. 1.—

N. Iorga. **Les Roumains et le nouvel état de choses en Orient.** Cor. —50.

Ioan Agârbiceanu: **Arhanghelii.** Roman din viața Românilor ardeleni. Prețul Cor. 3.—

Ecaterina Colonel Steriad. Buna menajeră. **Carte de bucate practică** conținând bucătăria română, franceză, germană, tot felul de prăjituri, dulceturi, înghetate precum și bucătăria vegetariană. Ediție nouă revăzută complet și ilustrată cu mai multe figuri. Prețul Cor. 5.—

Rodica. Culina. **Carte de bucate.** Prețul Cor. 3.—

Iudita Secula. **Economia de casă** întocmită după mai mulți autori. Prețul Cor. 3.—

A. Vlahuța. **Dreptate.** Nuvele. Prețul C. 2.—

M. Sadoveanu. **Privești Dobrogene.** Prețul Cor. 2.—

Goethe. **Faust,** tragedie tradusă în versuri de Ion Gorun. Cor. 1.—

Victor Eftimiu. **Aktm.** Tragi-comedie în trei acte. Prețul Cor. 1.25.

P. Dulfu. **Gruia lui Novac.** Epopee alcătuită din cântecele de vitejie ale poporului român. Cu ilustrațiuni de A. Murnu. Prețul Cor. 1.50.

George Murnu. **Istoria Românilor din Pind.** Vlahia mare (980—1289). Studiu istoric după izvoare bizantine. Prețul Cor. 2.—

M. Lungianu. **Zile senine.** Prețul Cor. 1.50.

N. Bălcescu. **Istoria Românilor sub Mihai Vodă Viteazul.** Prețul Cor. 2.—

Lamartine. **Raphael.** Traducere. Bibl. Minervei nr. 151—152. Prețul 60 fileri.

N. Iorga **Istoria statelor balcanice** în epoca modernă. Lecții ținute la universitatea din București. Prețul Cor. 3.50.

Vasile Goldiș. **A nemzetiségi kérdéskör.** Prețul Cor. 1.

Contribuțiuni istorice privitoare la trecutul Românilor de pe pământul crăiesc. Carte edată la inițiativa și sub îngrijirea dlor: Dr. I. Pușcariu, I. Preda, Dr. L. Borcea, Dr. I. Lupaș, Dr. I. Mateiu, și Dr. S. Dragomir. Prețul Cor. 4.—

Vitejiile lui Mihai Vodă documente publicate de Nerva Hodos. Prețul Cor. 1.—

Dr. Sebastian Stanca. **Pocăitii.** Studiu pentru combaterea sectei pocăitilor. Prețul Cor. 4.

I. Ghetie. **Dicționar maghiar român.** Prețul Cor. 10.—

I. Ghetie. **Dicționar român-maghiar.** Prețul Cor. 6.—

I. Iorga. **Chestiunea Rinului.** (Istorie a Europei apusene în legătură cu această chestie). Lecții ținute la școala de războiu. Tipărite după notele stenografice ale dlui H. Stahl, pentru folosul elevilor săi. Prețul Cor. 5.—

Dr. Dionisie Moldovan, adv. în Sibiliu. **Advocatul popular.** Indreptar pentru poporul român. Prețul Cor. 2.50.

N. Pora. **Intre viață și moarte.** Nuvele. Prețul Cor. 2.—

Alex. Ciura. **Folletoane, (1907—1910).** Prețul Cor. 1.60.

Eugen Revent. **Cântecul neamului.** Poezii. Prețul Cor. 2.—

B. Katargiu. **Discursuri parlamentare.** Prețul Cor. 3.—

A. Herz. **Bunicul.** Comedie în 3 acte. Prețul Cor. 2.—

Erdélyi (Aradi) Victor. **Catarina Doamna noastră.** Prețul Cor. 5.—

Erdélyi (Aradi) Victor. **A 400 éves per.** Prețul 30 fil.

Erdélyi (Aradi) Victor. **Lukács László arcképe.** 50 fileri.

Erdélyi (Aradi) Victor. **Magyar kulturképek** Prețul 50 fil.

Erdélyi (Aradi) Victor: **A rutén skizmapör.** Cor. 1.50.

Dr. I. Drăgescu. **Pro Patria.** Povestire despre începutul și menirea neamului românesc. Prețul Cor. 3.—

M. Sadoveanu: **Floare ofilită.** Roman. Prețul cor. 2.—

A. C. Galotescu-Neicu: **Câteva povestiri de Maupassant.** —50.

Note pentru voce și pian.

Gilbert, **Valsul Suzanei** (Suzana vals) Cor. 2.— (voce și pian)

A. Bena. Nu m'abandona. Ediția II-a. Cuvinte de Dr. A. Vasilie. Pentru o voce și pian. Cor. 1.20.

Pflügl Egon. **Farmecul valurilor** Cor. 3.—

Caudela, **Sergentul,** celebra baladă (Peneș Curcanul) Cor. 2.50 (voce și pian)

Castaldi, **La arme** Cor. 1.50

Muresianu, **Deșteaptă-te Române** —50.

Schelet, **Ce te legeni codrule** Cor. 1.—

Rudolph, **Aseară în grădină** Cor. 1.—

Paschill, **Cine n'are dor** Cor. 1.—

Vels, **Vezi rândunelele se duc** Cor. 1.—

Vasilii, **Freamătul zăvoiiului,** Horă Cor. 1.—

„**Mai părăsit,** Idilă Cor. 1.50.

Ștefănescu, **De-aș săruta,** Cor. 1.—

Ionescu, **Ecoul Munților,** Cor. 1.—

Beuvais, **Dorința,** Cor. 1.25.

Stern, **Banul Mărdicine,** —50.

Album de arii și dansuri naționale Cor. 3.—

Hübsch, **Imnul Național,** Cor 1.—

A. Bena, **Uvertură națională.** Estrasul pentru pian, Cor. 2.50.

A. Bena, **Ave Maria.** Estrasul pentru pian Cor. 1.20.

C. Savu. **Dor și iubire.** Colecțiune de cântece pentru cor. Cor. 2.50.

Iustin Cl. Iuga. **Cântece și plângeri.** Compoziții românești pentru canto și piano. (Conținutul: 1. Dorul de țară. 2. Trecut'a bădița dealul. 3. Tu te duci bade sărace. 4. Frunză verde frunzuliță. 5. Cântecele haiducului. 6. Pe sub fereastră curge un riu, romanță). Prețul Cor. 2.—

Iustin Cl. Iuga. **Doine și cântece populare românești.** Voce și pian. II. (Conținutul: 1. Mânce-te bade amarul. 2. Vai, vai, vai inimă vai. 3. Duce-m'aș cu lun'n nor. 4. Lungu-i drumul Clujului. 6. Mor Mărie mor. 6. Oameni fără mintea toată solo din piesa populară „Moise Păcurariul”. 7. Zădărnice romanță populară). Prețul Cor. 2.50.

Ioan Harșia. **Poeme lirice românești** pentru piano. Vals la minor. Prețul Cor. 2.—

L. Domide. **Înștră-te mărgărite.** Legendă. de V. Alecsandri. Partea I. Op premlat de societatea pentru fond de teatru român. Partitura de pian. Prețul Cor. 5.—

Tib. Brediceanu. **La sezătoare.** Partitura pentru cânt. și piano Prețul Cor. 8.—

Tib. Brediceanu. **Aurora.** Vals pentru piano. Prețul Cor. 2.—

Tib. Brediceanu. **Viorele.** Vals pentru piano. Prețul Cor. 2.—

Tib. Brediceanu. **Doine și cântece.** Pentru voce și piano, în patru caiete. Prețul unui caiet 4 coroane.

Tib. Brediceanu. **Jocuri românești** pentru piano în 4 caiete. Prețul unui caiet 4 cor.

Tib. Brediceanu. **Doine și cântece,** în 4 caiete. Prețul unui caiet Cor. 4.—

Cuprinsul caietului I. (ed. II-a. Foaie verde, foi de nuc. Cântă puiul cucului. Spune, mândro, adevărat. Vai, bădiță, dragi ne-avem. Bădișor, depărțișor. Cine m'aude cântând. Bade, zău, o fi păcat. Bagă, Doamne, luna 'n nor.

Caietul II. (ed. II-a) Știi tu, bade, ce mi-ai spus. Vino, bade, iar acasă. Năcăjit ca mine, nui. Floare fui, floare trecui. Cântece haiducesc. După ochi ca murele. Trageți voi boi. Cine n'are dor pe vale.

Caietul III. Păsărică mută-ți cuibul. Leagă-nă-te frunzuliță. Turturea din valea sacă. Arde-mite-ai codru des. Ce vii bade târzior. Tu te duci, bade sărace. Foaie verde, foaie lată. Pe unde umblă doru'.

Caietul IV. Pe sub flori mă legănai. Foale verde, pup de crin. Sus în vârful dealului. Mândro, de dragostea noastră. Când treci, bade, pe la noi. Frunză verde, frunzuliță. Auzi mândro, cucu-ți cântă. S'a dus cucul de p'aci.

I. Vidu. **Moșu la drum.** Pentru voce și pian. Cor. 1.—

„**Ano, Leano.** cor mixt „ 1.—

„**Din sezătoare.** cor mixt cu soli „ 4.—

„**Pui de lei.** cor de voci mixt „ 2.—

„**Ruinita.** Cor mixt „ 1.50

Cuprinsul caietului I. Lugojana. Măzărca. Ardeleana (ca în Banat) I. Pe picior I. Ardeleana I. Brâu I. Hora, Ardeleana (ca în Banat) II.

Caietul II. Ardeleana (ca în Banat) III. Ardeleana II. Pe picior II. Țarina. Invărtita I. De doi. Ardeleana III. Brâu II.

Caietul III. Brâu III. Hațegana. Ardeleana (ca în Banat) IV. Invărtita II. Pe picior III. Ardeleana (Abrudeana) IV. Ardeleana (ca în Banat) V. Brâu.

Caietul IV. Hora. Invărtita III. Brâu V. Pe picior IV. Din Maramurăș. Danțu. Ardeleana (ca în Banat) VI.

C. Dima. **Cântece populare românești pentru o voce cu acompaniament de pian.** Cu text român și german. Cântecele însemnate cu * numai text român.

1. Mândruliță de demult. Cor. 1.— 2. Je-lui-m'aș și n'am cui. Cor. 1.30. 3. Vai mândruță dragi ne-avem. Cor. 1.— 4. Hei, cei, măi! Cor. 1.30. 5. De-ar fi trăsniț Dumnezeu. Cor. 1.80. 6. Sub fereastra mândrei mele. Cor. 1.30. 7. O ce veste minunată. Cor. 1.— 8. Doamne Isuse Hristoase. Cor. 1.— 9. Leagă verde. * O inimă ntristată. Cor. —90. 11*. Hop, țurcă-furcă! Cor. 1.— 12*. Ciobanul. Cor. 1.30.

G. Dima. **Cântece și balade pentru o voce și pian.** Cu text român și german. 1. Dorința. Cor. 1.80. 2. De ce nu-mi vii? Cor. 1.80. 3. Peste vârfuri. Cor. 1.— 4. Și dacă ramuri bat în geam. 5. Somnoroase păsărele. 6. Știi tu, mândro? Cor. 1.— 7. Cântecele păstorului. Cor. 1.30. 8. Pe când soarele de vară. Cor. 1.— 9.

10. Groza, baladă. Cor.
11. Hotărîre. Cor. 1.— 12. Noi trei. Cor.
13. Stefan Voda și codrul, baladă. Cor.
14. Trădare. Cor. —90. 15*. Curcile. Cor.
16*. A venit un lup din crâng. Cor. 1.75.

„Cosânzeana”.

1. I. H. Fabre: *Din moravurile și pornirile insectelor*, cu figuri. Trad. de M. Demetrescu. Prețul 30 fil.
2. 4—5 și 6. Ilie N. Gelep: *Pământul și omul*. Partea I. Asia. Prețul 75 fileri.
3. 7 și 8. Marin Demetrescu: *Lecturi geologice*. Prețul 50 fil.
4. Dr. B. Basiota: *Anemia (Lipsa de sânge)*. Consultanță medicală 30 fil.
5. Dr. B. Basiota: *Despre lungoare (Febra tifoidă, typhus abdominalis)* — 20 fil.

Biblioteca pentru toți a 30 fil. numărul.

884. Iosif-Goethe: *Dragoste cu toane*. Pastorală într'un act și în versuri.
886—7. L. Leger: *Istoria literaturii rusești*.
890. Sallustius, *Conjurația lui Catilina*.
894. N. Davidescu: *La fântâna Castaliei*. Poezii. Ed. II.
901. G. Aslan: *Cultul oamenilor mari*.
908. G. Tutoveanu: *Albastru*. Poezii. Ed. II.
907. Haralamb G. Lecca: *Moartea lui Sherlock Holmes*. După scrierile lui Conan Doyle.
885. Wagner Rich.: *Rienzi*, mare operă tragică.
Zamfirescu: *Viață la țară*, roman, nr.ii 162—5
Zamfirescu: *In războiu*, roman, nr. 326—7.
Zamfirescu: *Indreptări*, roman nr.ii 424—5
Zamfirescu: *Tan. Scatiu*, roman nr.ii 259—60
Zamfirescu: *Contesa*. Povestiri cu zâne nr.ii 841—3
Jamescu G.: *Istoria literaturii române* dela început până în zilele noastre, cu portrete, biografii etc. nr.ii 846—850.
Wormann: *Povești morale pentru tinerime* nr.ii 830—831.
Maupassant: *O viață*, (roman) nr.ii 523—6.
Maupassant: *Bel-Ami*, (roman) nr.ii 640—13.
Maupassant: *Tare ca moartea*, nr.ii 606—9.
Mickiewicz: *Quo-Wadis*, roman istoric 307—10.
Miguel Cervantes: *Părinți și Copii* (roman), 738—9.
Jules Verne: *Cinci săptămâni în balon*. Descriere de călătorie cu ilustrațiuni 494—498.
Candrea: *Dicționar de proverbe și zicători românești* nr.ii 713—718.
Lecca: *Jack*, (roman) trad. de H. G. Lecca nr.ii 726—731.
Miguel Cervantes: *Știi românește*, nr. 844.
Miguel Cervantes: *Mireasa lui Christ* nr.ii 858—859.
Miguel Cervantes: *Arta de a vorbi în societate și la diferite ocaziuni*, 865—6.
Miguel Cervantes: *Romanul cerului*, Astronomie pentru copii, nr.ii 775—6.
Mark Twain: *Drepturile femeii* nr. 799.
Miguel Cervantes: *Cerșetoria de la podul Artelor*, nr. 806—7.
Miguel Cervantes: *Pestalozzi și educațiunea elementară* nr.ii 768—9.
Miguel Cervantes: *Micul Lord* cu num. ilustrațiuni 747—8.
Miguel Cervantes: *Moarta înamorată*, nuvele, 743—4.
Miguel Cervantes: *Satana*, (nuvele), 732—3.
Miguel Cervantes: *Ocolul pământului în 80 de zile*. Descriere de călătorie cu numeroase ilustrațiuni, 661—664.
Miguel Cervantes: *Poezii populare* (culegere), 443—5.
Miguel Cervantes: *Cum și ce povestesc cronicari* nr.ii 452—3.
Miguel Cervantes: *Povestiri extraordinare*, 458—9.
Miguel Cervantes: *Suflet de copil* (nuvele) 509—510.
Miguel Cervantes: *Elena* (roman original) 243—5.
Miguel Cervantes: *Poezii* nr. 286—7.
Miguel Cervantes: *Manoil* (roman original), 202—3.
Miguel Cervantes și Densusianu: *Din popor*: Cum grăbete și simte țărânul român, 351—2.
Miguel Cervantes: *Nuvele* în 3 volume nr.ii 305—6, 353—4 și 355—6.
Miguel Cervantes: *Mihnea Vodă și Dna Ghiajna*, nr. 406.
Miguel Cervantes: *Biografiile scriitorilor români* nr. 85.
Miguel Cervantes: *Dama cu camelii* (teatru), 280—282.
Miguel Cervantes: *Sonata Kreuzer*, nr. 364.
Miguel Cervantes: *Invierea* 581—83.

Correspondență și contabilitate comercială:

I. C. Panțu: *Curs complet de corespondență comercială cu explicarea termenilor comerciali* Cor. 3.50.
I. C. Panțu: *Știința conturilor sau contabilitatea în partidă dublă* Cor. 4.—
I. C. Panțu: *Al doilea capitol din contabilitatea dublă. Afaceri de credit cambial și afaceri de bancă*. Cor. 1.—
I. C. Panțu: *Contabilitate la societăți colective, comandite și la societățile pe acțiuni* Cor. 1.20.
I. C. Panțu: *Procent, promil, interese și teoria conturilor curente* Cor. 3.—

Cărți economice:

D. Alessiu: *Creșterea pasărilor domestice* Cor. 1.50
D. Alessiu: *Cultura arborilor roditori* C. 2.25
D. Alessiu: *Cultura legumelor* Cor. 2.75
George Maican: *Sfaturile cele mai de lipsă pentru prăsirea și folosirea legumelor*. Cu mai multe ilustrațiuni în text. Cor. —.24
Capra (Vaca săracului) numeroasele foloase ce poate aduce castratiunea caprelor. Studiu biologic, igienic și economic de A. Babeș și P. Oceanu Cor 1.—
Aurel Cosciuc: *Nutrirea animalelor de casă*. Op premeiat. Cu ilustrații în text. Cor. 1.50.
I. Georgescu: *Cartea plugarilor sau povestiri economice*. Cor. —.50
N. Nicolaescu și G. Stoenescu institutori. *Călușa stuparilor* Cor. 3.—
Higiiena și economia poporală, povestită de Moș Savu. Cor. 1.—
Minerva Cosma: *Album de broderii și țesături românești* (mare) Cor. 16.—
Minerva Cosma: *Modele de cusături românești*. Caietul I. —.50. Caietul II. (colorat) 1.—
Cincinat Pavelescu: *Poezii* Cor. 3.
J. Novicow: *Emanciparea femeii* Cor. 2.—
Natalia Negru: *Mărturisiri*. Nuvele Cor. 2.—
M. Simionescu-Râmniceanu: *Propjilee artistice*. Articole teoretice și dări de samă C. 2.50
St. O. Iosif: *Cântece*. (Cel din urmă volum al regretatului poet). Ed. II-a Cor. 2.—
Dr. Pompil Cioban: *Creditul nostru*. Studiu economic-financiar Cor. 2.—
Albret Bloch și Paraf-Javal: *Substanța universală*. Trad. de Const. I. Cioranu. Cor. 1.—
D. D. Pătrășcanu: *Timotheiu Mucenicul* Cor. 2.—
D. D. Pătrășcanu: *Schițe și amintiri* C. 2.—
G. Maupassant: *Inima noastră*, roman C. 2.
I. T. Mera: *Din țări străine* Cor. 2.—
Bucura Dumbravă: *Pandurul* Cor. 3.—
Bucura Dumbravă: *Haiducul* Cor. 2.—
Jules Verne: *Castelul din Carpați*, roman din viața poporului român din Areal Cor. 2.40.
Iosif Moldovan dir. școlar: *Almanach* portativ pe anul școlar 1913/14 compus pentru trebuințele preoților și învățătorilor români (legat). Cor 1.—
Caton Theodorian: *Povestea unei odăi*. Prețul Cor. 2.—
Caton Theodorian: *La masa calcicului*, nuvele și schițe Cor. 1.50.
A. Vlahuță: *Din trecutul nostru*. Ilustrații de Stoica Cor. 3.50.
A. Vlahuță: *Dreptate*, nuvele, Cor. 2.—
A. Vlahuță: *In vâltoare*, nuvele și impresii. Cor. 2.50.
Să se adauge separat 10—20—30 fileri de fiecare carte, ori notă muzicală.
Cereți gratis și franco catalogul Librăriei „Concordia!”

„Aurora”
Institut de credit și economii, societate anonimă în Bala-Mare.

CONCURS.
„Aurora” institut de credit și economii, societate anonimă în Baia-Mare (Nagybánya) publică concurs pentru întregirea postului de contabil cu termen până la 15 Iulie n. a. e.
Salar anual fundamental : Cor. 2000.—
Adaus de scumpete : „ 240.—
Bani de cuartir : „ 400.—
Reflectanții au să documenteze, că au absolvat școala comercială, că posed pe lângă limba maternă cea germână și maghiară; sunt pe deplin versați în afacerile comerciale și capabili a conduce independent contabilitatea, sunt liberi de serviciul militar și deplin sănătoși. Postul va fi ocupat îndată după alegere.
Baia-Mare la 10 Iunie 1914.
DIRECȚIUNEA.

(A 2202)

O bibliotecă
mai mare e de vânzare cu preț foarte favorabil. — Reflectanți serioși să se adreseze la administrația „Românului”. (Le 2201)

Alte K. K. Feldapotheke
WIEN, I. Stefansplatz 8.
Depozit de totfelul de preparate farmacologice și cosmetice din țară și străinătate.
CREMĂ HAZELINE. Cel mai probat cosmetic pentru pelearispată aspră și pentru inflamațiuni de pe de orice natură. — Tubul costă cor. 2'10 și 1'20
POMADĂ ORIENTALĂ împotriva petelor și pleșturilor de pe față cor. 1'60
La aceasta săpun : : : : : cor. —70 ml.
PETROSOL fluid împotriva asudării picioarelor efect sigur, prețul cor. 1'20 (E 1950)

Ceasornice, Bijuterii, Gramofoane, Plăci.
Chiar și pentru plățiri în rate.
Ceasornice „Strapa”, dela 5 cor. în sus. Inele-litere 80 fileri. Lunar nou recepții de plăci. Mare magazin de articuli pentru sport și lampe electrice pentru buzunar! Pentru ceasornicele și gramofoanele noi se dă garanție de 10 ani, iar pentru reparațiile o garanție de 5 ani. Atelier de reparare pentru ceasornice, bijuterii, gramofoane. Schimb de aur și argint zdrobit. Tóth József. Cronometru și orologier artistic, Seghedin (Szeged) Dugonics-tér Nr. 11. Numeroase scrisori de recunoștință. Prețurent ilustrat gratis. Permanent nouătăți de plăci românești.

In atențiunea albinarilor, notarilor comunali și a învățătorilor.
Cine vrea să vândă sau să cumpere ceară sau vrea să se ocupe cu cumpărarea turtelor de ceară brută, să se adreseze lui
Dürr Gusztáv, comerciant de coloniale, Arad, lângă clădirea băncii „Victoria”, care firmă cumpără pe bani gata oricâtă cantitate. (Dü 2195)

Bătăturile, scortoșenia pielei, urciorii de pe mâni și din față încetează în decurs de 1 și dacă folosiți „CANNABIN”
1 sticlă 1 cor., francată
1 coroață 40 fil., 3 sticle franco 3 cor. De vânzare la farmacia TÖRÖK, Budapesta, Király-u. 12 și la progătitor: Dr. E. FLESCH, farmacie la „COROANĂ” în Győr.

CEL MAI MODERN INSTITUT
TIPOGRAFIC ROMÂNESC DIN
UNGARIA ȘI TRANSILVANIA

CONCORDIA

TELEFON
NR. 750.

SOCIETATE PE ACȚIUNI.

ARAD

STRADA ZRINYI, NUMĂRUL 1/a.

TELEFON
NR. 750.

Fiind aprovizionat cu cele mai moderne mașini din străinătate și patrie ca: mașini de cules, mașini de tipar, mașini de tăiat și mașini de vărsat clișee, precum și cu cele mai moderne litere, primește spre executare tot felul de opuri, reviste, foi, placate, registre, și pãrituri pentru bănci și societăți, precum și tipãrituri advocațiale, invitãri de logodnã, cununie și pentru petreceri. Anunțuri funebreale se executã cu cea mai mare urgențã. Se executã tot felul de lucrãri de aceasta branșe dela cele mai simple pãnã la cele mai fine.

Executare
promptã.

Prețuri
moderate.

În interesul fiecăruia

Înainte de a-și cumpăra țesătură de sârmă, țesătură pentru garduri și matrațe de sârmă de oțel, să ceară prospecte dela singurul distribuitor de lucrări de sârmă

Fischer Testvérek

Fabrică de țesătură de sârmă și țesătură pentru garduri

Cluj, József-főherceg nr. 8.

(vis-a-vis de biserica evang.). Vă veți convinge aici veți putea cumpăra cele mai bune și mai ieftine țesături de sârmă. Fabrica: str.

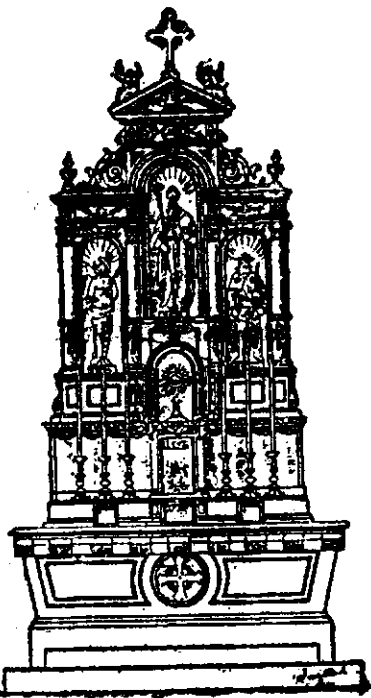
Kossuth nr. 23.

(Tel 1866—25)

Su 1920

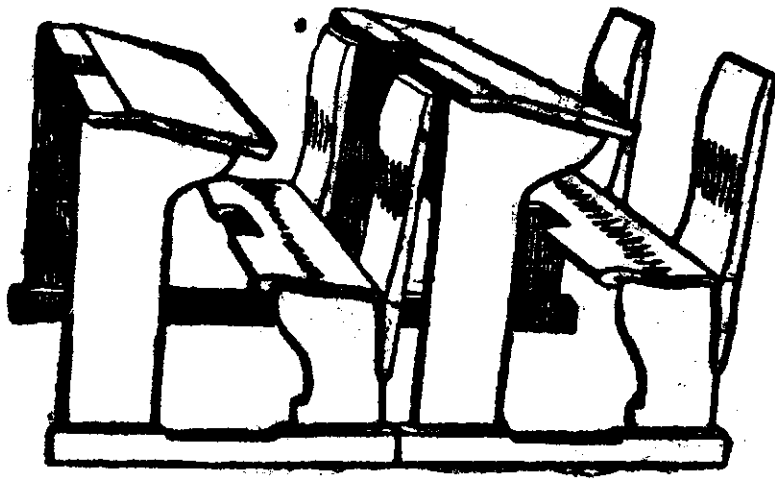
Szubotha István

Atelier de construcție de altare și de aurire artistică
Budapest, VIII., Hunyadi-u. 26 sz.

Ornate on. preoțimi gr. ort. și gr. cat. lucrări de sculptură, iconostase, altare, amvoane, fântâni pentru botez, cosciugul Domnului, statue, icoane, scaune duhovnicești. Lucrări de aurire și pictură executată artistic dela cele mai simple până la cele mai decorate. Primește spre renovare și pictură iconostase și altare vechi. — Prețurile nu amănunțit cu proiecte artistice și prospecte convenabile servite gratis. — Pentru primirea lucrărilor merg la fața locului pe cheltuiala proprie.

CORNEL JUCU

mare stabiliment pentru aranjamente moderne de șcaale și birouri :: seriei. ::

LUGOS,

strada Hunyadi nr. 11 și str. Corvin 9.

Telefon 24.

Ja 762

Délczeg Pál

PIETRAR

BISTRIȚA, (vis-à-vis) de cimitirul evanghelic.

Atrage atențiunea on. public din loc și provincă asupra magazinului de și atelierului de piatrărie. — Bogat asortiment de monumente mormântale de marmoră de Carrara, granit, sienit, porfir, labrador etc. Execută totfelul de lucrări de piatrărie și sculptură în piatră, după orice desen, precum în monumente mormântale, s. Treime, cruci pe lângă drum și lucrări de piatră pentru clădiri în stilul cel mai frumos și modern. Renovarea și aurirea monumentelor vechi mormântale se execută prompt și ieftin — Prospecte și deseneuri la dorință trimis gratis și franco. — Renumita mea firmă să nu o confundați cu alte firme similare. (Na 1347)

HOTEL „BOULEVARD”

SIBIU.
NAGYSZEBEN.

Renovat radical s'a deschis în 1 Mai 1914. Este situat în cel mai cercetat și mai frumos loc în oraș. Priveliște admirabilă. 60 camere elegante moderne. Incalzire centrală, electricitate, apă caldă și rece, lift, garaj p. automobile, automobil la fiecare tren. Restaurant propriu excelent.

Roagă binevoitor sprijin arendatorii:

HAYDEKER és KASPER.

Camere dela 3 cor. în sus.

Ha 2187

prima fabrică ardeleană de matrațe, de sârmă, de stofă, de sârmă pentru garduri și matrațe cu coardă.

Cluj (Kolozsvár)

System-utca 7 și Petőfi-utca nr. 13.

(Le 1788)

Oferă țesături de sârmă, garduri și porți de gală pentru grădini, păduri, vii, morminte etc., sârmă pentru garduri la curtea de galițe, matrațe de sârmă cu prețuri convenabile, deja dela 30 fil. în sus. Prețurile ilustrat cu provocare la ziarul acesta se trimite gratis și franco.

FISCHER BÉLA,

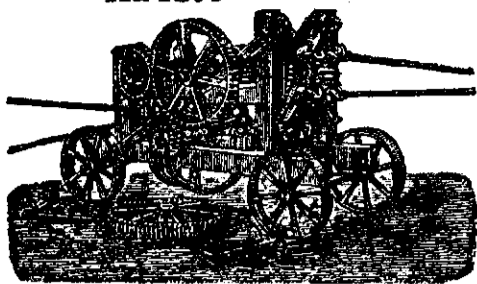
fotograf,
FĂGĂRAȘ — (FOGARAS),
piața cetății.

Proiectele fotografice cele mai moderne, măriți de fotografii familiare, grupuri și tablouri după orice fotografie veche, cu prețurile cele mai ieftine. Exceptuând cărțile poștale cu fotografii, fotografiile pe perlelan pe plăci monumentale, după orice fotografie. Pi 1845

— Comandele din provincie se execută prompt și conștiincios. —

Ha 1977

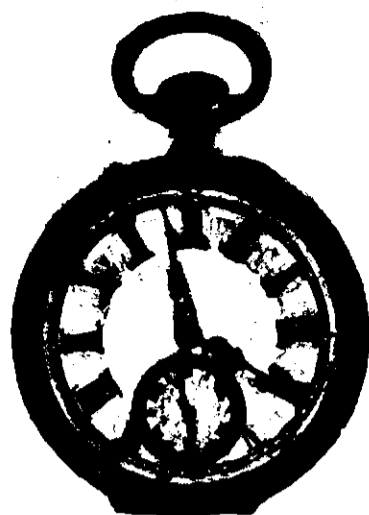
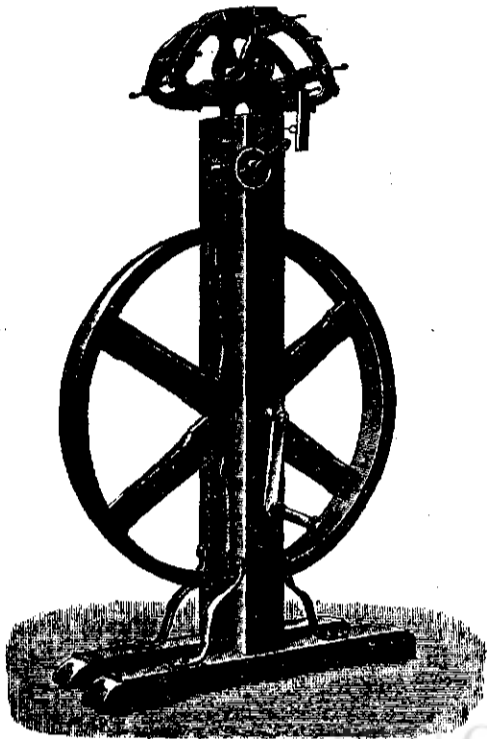

Mașini funării și unelte ca specialitate de pentru funării ani îndelungați se execută solid în fabrica de mașini

ADAM HAUK

APATIN. UNGARIA.

Cu modele stau cu plăcere la dispoziție.

Ba 1465

Cele mai bune oroloage, cele mai solide și cele mai moderne Javericale stăi pe bani gata, cât și în rate pe lângă chezășie de 10 ani cu prețuri ieftine, lăsați ca mai bună prăvălie în această privință în întreaga Ungură.

Brauswetter János,
orologier în Szeghedin (SZEGED).

Catalog cu 2000 chipuri se trimite gratuit.

Notez, că numai acela vor primi catalogul gratuit, cari îl cer cu provocare în ziarul „Românul”, (adecă scriu că a călăni anunțul în „Românul”).

Correspondențele se fac în limba maghiară, germană și franceză.

INGINER

CAROL GRAEF,

bireu tehnic și întreprindere de instalații
Bistrița, (Besztercze) str. Ungur nr. 25

Execută lucrări pentru iluminatul central cu electricitate, baterii de electricitate, curent slab, apeducte și canalizare, în orice măsură și execuție. — Lăsați moșoare, mașini industriale, transmisii, aparate medicale și pentru școală, fiere de călcat cu electricitate, aparate pentru încălzit și furt. — Execută schițe, proiecte prospecte și socoteli de rentabilitate.

Magazin permanent de înțeles de lampă electrică și material de instalații. Proiecte, prospecte și socoteli de rentabilitate gratis fără obligație.

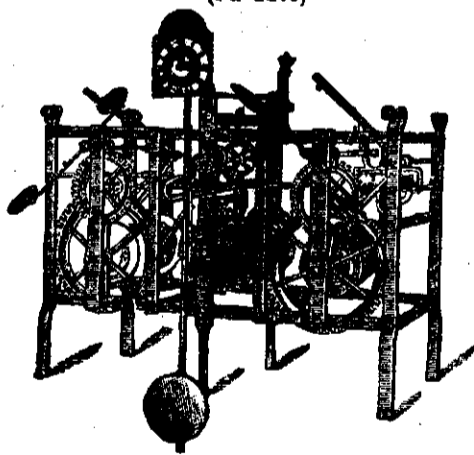
Plătiri în rate! Ca 1910 Condiții favorabile de plătere! Plătiri în rate!

Pentru lucrările executate garanție pe mai mulți ani. M. Întreprinderea aceasta nu e profitabilă.

CELE MAI EXCELENTE

CEASURI DE TURN

(Pa 2103)

execută din oțel, fier și aramă precum și repararea precisă a acestora pe lângă garanță.

Papp Kálmán

fabricant de ceasuri pentru turn

Temesvár-Gyárváros, Fő-u. 34

— Prospecte gratis. —

La dorință merg pe cheltuiala mea la fața locului. —

Premiat Expoziția internaț. de modă, Paris 1911: Grand Prix și med. de aur
Expoziția univ. din Roma 1911: Grand premiu și medalia de aur

La

„Croităria universală”

I. PETRAȘCU

SIBIU, Str. Cisnădiei 30

Telefon nr. 172.

: Croitorie civilă și militară :

Mare depozit de stofe engleze și indigene, precum și totfelul de articole militare. (1845 - 30).

Prima specialistă vieneză de corsete

JOSEFINA BINDER

LUGOJ, strada Bonnaz numărul 13.

(Bi 2197)

Imi iau voia a atrage luarea a minte a onor. dame din Lugoj și împrejurime asupra corsetelor mele fără balene, cari formează o talie frumoasă, fără de a strânge sau apăsa.

Ajunge o singură încercare pentru a se convinge despre bunățatea acestora. Prețul e foarte convenabil, cel mai ieftin deja 8 coroane.

Recomandându-mă deosebitului sprijin, semnez cu distincție stimă și considerație, gata de a servi on. public.

JOSEFINA BINDER

Fiecare corset este produsul meu propriu și nu marfă de fabrică. Se efectuează corsete și corsage după măsură.

Corsete pentru ținută dreaptă, bandage de stăru pentru anumite stări, pentru rătamătură și altele se găsește aici în mare sortiment.

Se primesc reparații și se efectuează ieftin.